

Wprowadzenie

Proces deinstytucjonalizacji usług społecznych stanowi istotny element nowoczesnej polityki społecznej, której celem jest zapewnienie mieszkańcom wsparcia jak najbliżej ich naturalnego środowiska życia. Wychodząc naprzeciw wyzwaniom współczesności, takim jak starzejące się społeczeństwo, narastające problemy zdrowia psychicznego, przemoc domowa czy wykluczenie społeczne, Gmina Miasta Wejherowo opracowała Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych na lata 2025–2030. Dokument ten jest odpowiedzią na konieczność transformacji systemu wsparcia z modelu opartego na opiece instytucjonalnej na rzecz zindywidualizowanych, środowiskowych i zintegrowanych form pomocy.

Plan ten opiera się na wartościach godności, podmiotowości, integracji społecznej i solidarności międzypokoleniowej. Uwzględnia potrzeby i potencjały lokalnej społeczności oraz opiera się na wieloletnich doświadczeniach Gminy w świadczeniu usług społecznych. W szczególności podkreśla konieczność wzmacniania lokalnych zasobów, rozwijania usług opiekuńczych i asystenckich, mieszkalnictwa wspomaganego oraz wsparcia dla rodzin w kryzysie. W planie ujęto również działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, profilaktyki wykluczenia oraz rozwoju Centrów Usług Społecznych jako nowego modelu koordynacji lokalnej polityki społecznej.

Dokument powstał w oparciu o diagnozę lokalnych potrzeb, konsultacje społeczne z mieszkańcami i przedstawicielami instytucji działających na rzecz osób potrzebujących wsparcia oraz w zgodzie z kierunkami wyznaczonymi przez Krajowy Plan Transformacji Systemu Usług Społecznych. Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji ma charakter operacyjny – wyznacza cele, zadania i harmonogram działań na najbliższe pięć lat, wskazując także źródła finansowania oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację.

Niniejszy dokument stanowi nie tylko plan działania, ale również wyraz zobowiązania Gminy Miasta Wejherowo do budowania lokalnej wspólnoty opartej na empatii, dostępności i wzajemnym wsparciu. Celem nadrzędnym jest stworzenie takiego systemu usług społecznych, który pozwoli każdemu mieszkańcowi – niezależnie od wieku, sprawności, stanu zdrowia czy sytuacji życiowej – godnie i bezpiecznie funkcjonować w swoim środowisku, mając dostęp do adekwatnej, profesjonalnej i szytej na miarę pomocy.

Plan został opracowany w odniesieniu do dokumentów o charakterze regionalnym oraz następujących dokumentów ogólnopolskich i wojewódzkich:

1. Ogónoeuropejskie Wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności;
2. Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030, z perspektywą do 2035 r.;
3. Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021-2030;
4. Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030;
5. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
6. Krajowy Programu przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
7. Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027;
8. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, stanowiąca jednocześnie strategię w zakresie polityki społecznej;
9. Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej;
10. Program Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027;
11. Wojewódzki Plan Transformacji Województwa Pomorskiego na lata 2022-2026;
12. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2030;
13. Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2030;
14. Wojewódzki Program Dotyczący Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2030;
15. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030;
16. Pomorski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego;
17. Wieloletni Program Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2022-2025;
18. Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej. Pomorska Ekonomia Społeczna 2030;
19. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wejherowskim na lata 2021-2030;

20. Strategia Rozwoju Miasta Wejherowa na lata 2023-2033;
21. Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 -2027;
22. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025;
23. Program Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów”;
24. Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka Wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego;
25. Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego;
26. Program wieloletni "Senior+" na lata 2021-2025.

I. Diagnoza problemów społecznych Gminy Miasta Wejherowo

1. Charakterystyka Gminy Miasta Wejherowo

Wejherowo to miasto położone w województwie pomorskim, w dolinie rzeki Redy, na styku Pojezierza Kaszubskiego. Wraz z sąsiednimi miastami Redą i Rumią tworzy konurbację znaną jako Małe Trójmiasto Kaszubskie. W odróżnieniu od wielu miejscowości regionu, Wejherowo nie wykształciło się z osady wiejskiej, lecz zostało założone jako miasto z inicjatywy Jakuba Wejhera. Oficjalna data jego powstania to 28 maja 1643 roku. Na przestrzeni wieków miasto należało do wpływowych rodów, m.in. Radziwiłłów, rodziny królewskiej Jana III Sobieskiego, Przebendowskich i Keysserlingków. Do wybuchu II wojny światowej Wejherowo było największym ośrodkiem miejskim na Kaszubach.

Obecnie Wejherowo pełni funkcję ważnego centrum administracyjnego regionu. Na jego terenie zlokalizowane są siedziby Starostwa Powiatowego, Urzędu Miasta oraz Urzędu Gminy. Miasto skupia instytucje kluczowe dla lokalnej społeczności, zarówno w zakresie edukacji i ochrony zdrowia, jak i bezpieczeństwa publicznego. Obecność jednostek wojskowych, w tym Batalionu Dowodzenia Marynarki Wojennej oraz 18 Wojskowego Oddziału Gospodarczego, podkreśla strategiczne znaczenie lokalizacji.

Doskonała dostępność komunikacyjna wynikająca z położenia przy głównej trasie Gdańsk – Szczecin oraz rozwiniętej sieci transportowej sprzyja zarówno codziennej mobilności mieszkańców, jak i aktywności gospodarczej. Korzystne warunki infrastrukturalne wpływają na napływ inwestycji, rozwój małej i średniej przedsiębiorczości oraz zainteresowanie ze strony handlowców i przedsiębiorców.

Wejherowo stanowi znaczące centrum kulturalne Pomorza. Funkcję głównego organizatora życia kulturalnego pełni Wejherowskie Centrum Kultury tzw. Filharmonia Kaszubska. Instytucja ta koordynuje wydarzenia artystyczne, edukacyjne i społeczne, oferując mieszkańcom i turystom dostęp do wystaw, warsztatów, słuchowisk oraz kina studyjnego. Obok Filharmonii aktywnie działają również chóry, grupy twórcze oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Majkowskiego wspierająca rozwój czytelnictwa i lokalnych inicjatyw społeczno-kulturalnych.

Znaczenie Wejherowa jako ośrodka kultury kaszubskiej podkreślają liczne instytucje i zabytki związane z dziedzictwem regionalnym. Na szczególną uwagę zasługuje Klasztor ojców Franciszkanów, w którego podziemiach znajduje się muzeum rodu Wejherów oraz Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej, przechowujące unikatowe zbiory

dokumentujące historię i kulturę Kaszub. W sferze rekreacyjno-krajobrazowej istotną rolę pełni Park Miejski im. Aleksandra Majkowskiego – XVIII-wieczny park w stylu angielskim, który po rewitalizacji stał się jednym z najważniejszych miejsc wypoczynku mieszkańców i odwiedzających miasto turystów.

W kalendarz kulturalny Wejherowa wpisują się liczne cykliczne wydarzenia, które budują tożsamość lokalną i wzmacniają więzi społeczne. Należą do nich m.in.: Dzień Jakuba – Święto Miasta, Ogólnopolski Festiwal Pieśni o Morzu, Verba Sacra – Modlitwy Katedr Polskich, koncerty kameralne, festiwale muzyczne (w tym Open Air Rock Festival i Hip Hop Festival), jak również wydarzenia popularno-rozrywkowe, takie jak zlot fanów „Gwiazdnych Wojen” czy Festiwal Food Trucków.

Miasto wyróżnia się także walorami turystycznymi. Położenie na styku pasa nadmorskiego, Kaszub i Trójmiasta, w otoczeniu kompleksów leśnych Puszczy Darżlubskiej i Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, sprzyja turystyce pieszej i rowerowej. Dostępność oznakowanych szlaków, infrastruktura gastronomiczna i noclegowa oraz bliskość portu promowego w Gdyni i lotniska im. Lecha Wałęsy w Gdańsku czynią Wejherowo atrakcyjnym miejscem dla osób szukających aktywnego wypoczynku.

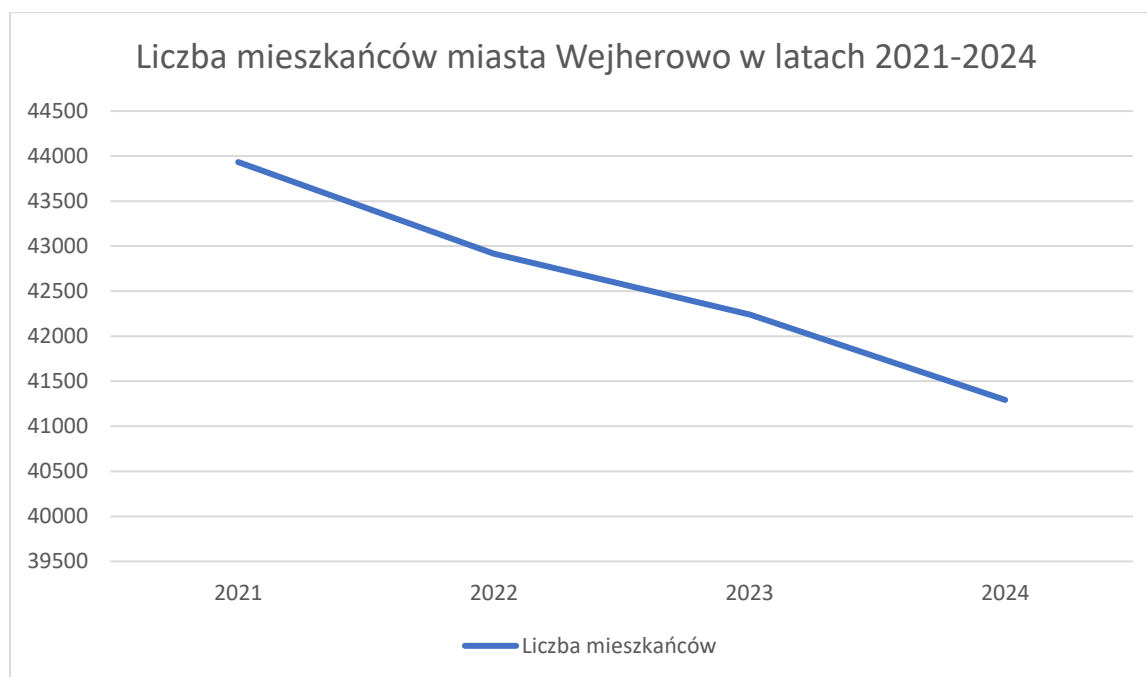
Do najważniejszych zabytków miasta zalicza się m.in. Kalwarię Wejherowską – unikatowy zespół kaplic o charakterze sakralnym, Pałac Keysserlingków i Przebendowskich, dawny Szpitalik Parafialny, ratusz, domy z XVIII i XIX wieku, plac Jakuba Wejhera oraz liczne obiekty sakralne, w tym kościół klasztorny pw. św. Anny i Kolegiatę pw. Trójcy Świętej. Zabytkowy młyn nad Cedronem oraz liczne ślady dawnej architektury dopełniają dziedzictwo materialne miasta.

Wejherowo jako miasto o bogatej historii, rozwiniętej infrastrukturze oraz silnych fundamentach kulturowych i społecznych, stanowi ważny punkt na mapie Pomorza – zarówno w wymiarze administracyjnym, jak i kulturalno-turystycznym.

2. Struktura demograficzno - społeczna Gminy Miasta Wejherowo

Miasto Wejherowo liczyło na koniec 2024 roku 41 293 mieszkańców. To nie tylko liczba, ale sygnał: społeczeństwo się zmienia, a z nim potrzeby i wyzwania dla lokalnych instytucji. W ciągu zaledwie roku populacja zmniejszyła się o 2,25%. To pozornie niewielki spadek, ale mający konkretne konsekwencje – zarówno społeczne, jak i ekonomiczne. Spadek na przestrzeni czterech ostatnich lat wynosi już 6 punktów procentowych, co znacząco wpływać może na kształtowanie priorytetów rozwojowych miasta w kierunku dostosowania usług i infrastruktury do zmieniających się potrzeb mieszkańców. To również szansa na świadome planowanie działań wspierających aktywizację osób starszych, rozwój usług społecznych, a także budowanie atrakcyjnej oferty mieszkaniowej i edukacyjnej dla młodszych pokoleń. Zmiana demograficzna nie musi być barierą – może stać się impulsem do mądrej, zrównoważonej transformacji miejskiej polityki społecznej.

Na przestrzeni ostatnich czterech lat liczba mieszkańców miasta sukcesywnie spada, co przedstawione zostało na poniższym wykresie:

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Analiza danych demograficznych Gminy Miasta Wejherowo wskazuje również na postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności. Na koniec 2024 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 24,5% ogółu mieszkańców, podczas gdy dzieci i młodzież (wiek przedprodukcyjny) jedynie 18,98%. Taka struktura demograficzna oznacza spadek

udziału grup najmłodszych oraz wzrost liczby seniorów, co bezpośrednio wpływa na kierunki działań społecznych i inwestycyjnych miasta.

Wśród najstarszych mieszkańców (80+ lat) zauważalna jest wyraźna przewaga kobiet, ich liczba jest niemal dwukrotnie wyższa niż liczba mężczyzn w tej grupie wiekowej. Zjawisko to, określane jako feminizacja starości, wiąże się z potrzebą szczególnego uwzględniania samotnych kobiet senierek w lokalnych programach wsparcia.

Powyższe dane wskazują na konieczność dostosowania oferty usług społecznych do rosnących potrzeb osób starszych, w tym w zakresie zdrowia, opieki długoterminowej, mieszkalnictwa wspomaganego oraz integracji społecznej. Jednocześnie istotne wydaje się prowadzenie działań ukierunkowanych na zatrzymanie i przyciągnięcie młodszych mieszkańców, co może przyczynić się do zrównoważenia struktury demograficznej w dłuższej perspektywie.

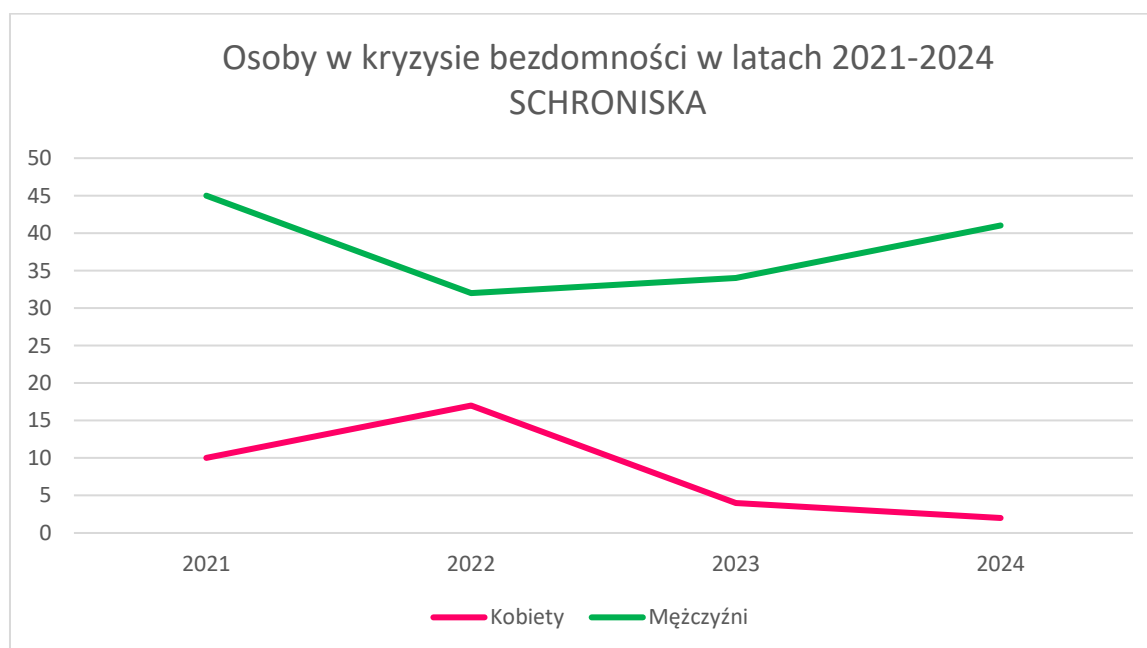
Wnioski płynące z analizy danych demograficznych są jednoznaczne: *Wejherowo wchodzi w fazę demograficznego starzenia się*. To wyzwanie dla lokalnych władz i instytucji: konieczne jest inwestowanie w usługi opiekuńcze, mieszkalnictwo wspomagane, profilaktykę zdrowotną i programy aktywizujące osoby starsze. Jednocześnie należy przeciwdziałać marginalizacji młodszych grup społecznych, dbać o ofertę dla rodzin i wspierać integrację społeczną

3. Osoby w kryzysie bezdomności

3.1 Dane statystyczne oraz ich analiza

Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym, obejmującym sferę ekonomiczną, mieszkaniową, zdrowotną, edukacyjną i relacyjną. W jego najbardziej drastycznej formie przyjmuje postać bezdomności, sytuacji skrajnego braku bezpieczeństwa bytowego, zerwania więzi rodzinnych i społecznych oraz ograniczonego dostępu do podstawowych praw i usług.

Na terenie Miasta Wejherowo problem ten ma charakter trwały, choć stosunkowo niewidoczny statystycznie. W 2024 roku pomocą społeczną objęto 43 osoby w kryzysie bezdomności, natomiast 103 rodziny wskazały bezdomność jako jeden z głównych powodów ubiegania się o wsparcie. Dane statystyczne w zakresie liczby osób dotkniętych bezdomnością w latach 2021-2024 zaprezentowane zostały na wykresie poniżej:

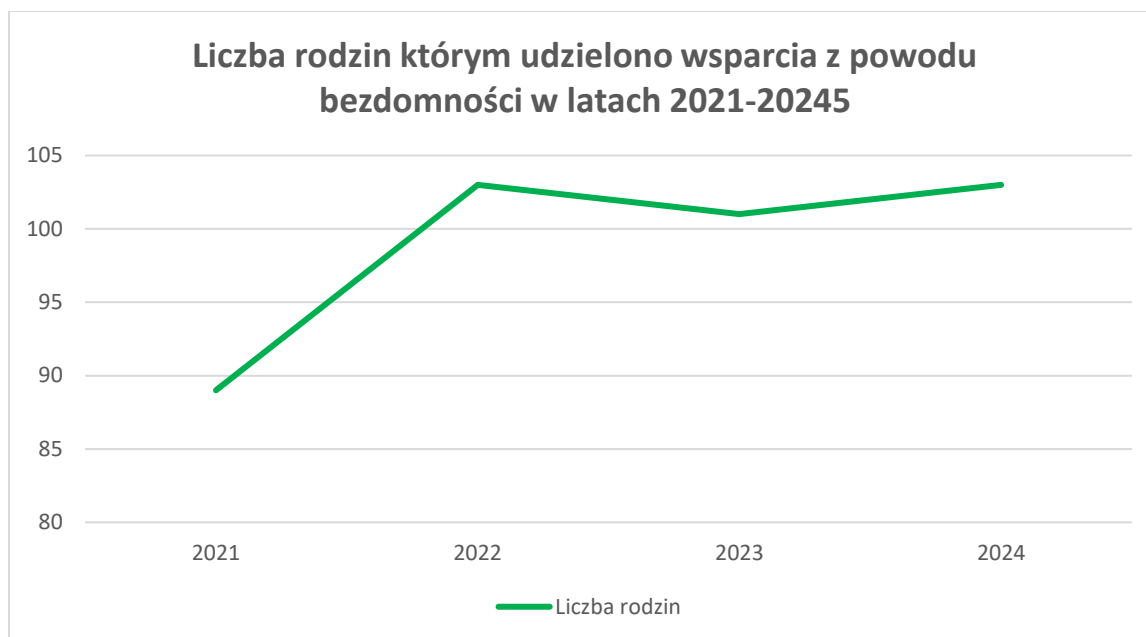

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Zjawisko to jakkolwiek liczbowo stabilne coraz częściej przybiera formę ukrytą, dotycząc osób przebywających tymczasowo u znajomych, opuszczających instytucje lub żyjących w niestabilnych warunkach mieszkaniowych.

Na przestrzeni ostatnich czterech lat zmieniały się również statystyki dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej. Bezdomność zarówno jawna, jak i ukryta pozostaje trwałym elementem lokalnej mapy wykluczenia społecznego w Wejherowie. Mimo,

że liczby nie wskazują na kryzysową skalę zjawiska, jego powtarzalność i stabilność potwierdzają, że brakuje efektywnych, trwałych rozwiązań systemowych w zakresie zapobiegania i wychodzenia z bezdomności.

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

W 2021 roku wsparcie z powodu bezdomności otrzymało ok. 89 rodzin. W 2022 roku nastąpił wyraźny wzrost – do ok. 104 rodzin, co może wskazywać na pogorszenie sytuacji mieszkaniowej lub lepszą identyfikację problemu przez służby społeczne. W 2023 roku widoczny jest niewielki spadek, jednak nadal utrzymujący się na wysokim poziomie. W 2024 roku liczba ta wzrosła ponownie do 103 rodzin, co oznacza, że zjawisko pozostaje stabilnie obecne i nie wykazuje trendu spadkowego.

Brak lokalnej infrastruktury interwencyjnej, rosnące koszty utrzymania i ograniczony dostęp do mieszkań socjalnych sprawiają, że przeciwdziałanie bezdomności musi zostać uwzględnione jako integralna część strategii przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Wymaga to skoordynowanych działań obejmujących m.in. rozwój usług mieszkaniowych wspieranych, wsparcie środowiskowe, profilaktykę zadłużeń mieszkaniowych oraz skuteczną współpracę instytucji pomocowych.

Uwzględnienie osób w kryzysie bezdomności jako jednej z grup szczególnego ryzyka w ramach miejskiej polityki społecznej jest nie tylko wyrazem odpowiedzialności samorządu, ale również warunkiem skutecznego budowania spójnej i solidarnej wspólnoty lokalnej.

3.2 Wyzwania społeczne

Bezdomność jest zjawiskiem głęboko zakorzenionym w procesach społecznych, gospodarczych i kulturowych, a jednocześnie niezwykle trudnym do jednoznacznego zdefiniowania i zmierzenia. Choć potocznie kojarzy się z osobą żyjącą na ulicy, w rzeczywistości obejmuje znacznie szersze spektrum sytuacji: od braku formalnego tytułu do lokalu, przez mieszkanie w warunkach niespełniających standardów, po przemieszczanie się pomiędzy tymczasowymi miejscami schronienia. W tym sensie bezdomność stanowi nie tylko skrajne oblicze wykluczenia społecznego, lecz także wyraz deficytów systemowych w zakresie mieszkalnictwa, pomocy społecznej, wsparcia zdrowotnego i polityki rodzinnej.

W przypadku Wejherowa problem ten choć nieprzyjmujący charakteru masowego pozostaje zjawiskiem trwałym i zróżnicowanym. Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2024 rok wynika, że 43 osoby bezdomne zostały objęte pomocą instytucjonalną, natomiast aż 103 rodziny zgłosiły bezdomność jako główną przyczynę trudnej sytuacji życiowej. Te liczby, analizowane na tle kilkuletnich trendów, potwierdzają, że zjawisko to nie ulega marginalizacji. Jego struktura zaś staje się coraz bardziej złożona, a przebieg trudniejszy do przewidzenia.

We współczesnych realiach społecznych bezdomność wymaga podejścia, które wykracza poza doraźną pomoc, wymaga zintegrowanych działań międzysektorowych i trwałych rozwiązań systemowych, wpisanych w szerszą politykę przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Dotyczy to w szczególności lokalnych samorządów, które jako pierwsze odpowiadają za reagowanie na potrzeby mieszkańców, w tym tych najbardziej narażonych na trwałe wykluczenie.

Kluczowe wyzwania społeczne, z jakimi mierzy się Miasto Wejherowo w odniesieniu do mieszkańców doświadczających bezdomności to na pewno brak własnej infrastruktury noclegowej i interwencyjnej. Miasto nie posiada obecnie własnej noclegowni, schroniska ani punktu pomocy interwencyjnej dla osób w kryzysie bezdomności. Wsparcie realizowane jest dzięki współpracy z podmiotami zewnętrznymi głównie w oparciu o noclegownię prowadzoną przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek i schroniska zlokalizowane poza granicami miasta. Taka forma pomocy, choć niezbędna, ogranicza możliwości bezpośredniej i elastycznej reakcji miasta na potrzeby mieszkańców. Wyzwaniem będzie zatem utworzenie

miejskiego punktu wsparcia interwencyjnego oraz rozwój lokalnych form zakwaterowania kryzysowego.

Mając na uwadze bezdomność ukrytą i migracyjną, która trudna jest do identyfikacji zwrócić uwagę należy na fakt, iż występuje ona również w formach niejawnych. Osoby mieszkające tymczasowo u znajomych, w warunkach przeludnienia, bez meldunku lub w lokalach bez tytułu prawnego. Dotyczy to szczególnie osób po rozwodzie lub rozpadzie rodziny, kobiet opuszczających dom z powodu przemocy, osób młodych opuszczających pieczę zastępczą, osób wychodzących z zakładów karnych lub szpitali. W odniesieniu do propozycji wsparcia dla niniejszej grupy wyzwaniem będzie opracowanie lokalnego modelu identyfikacji i monitoringu bezdomności ukrytej oraz wczesnej interwencji mieszkaniowej.

Brak mieszkań treningowych i wspieranych z dedykowanym wsparciem dla osób wychodzących z bezdomności jest kolejnym z wyzwań stojących przed lokalną polityką społeczną. W Wejherowie brak jest możliwości skorzystania z mieszkań treningowych, wspieranych lub chronionych, które pozwalałyby na przejściowe usamodzielnienie się i reintegrację społeczną. Brak tej formy wsparcia wydłuża pobyty w schroniskach i zwiększa ryzyko powrotu do bezdomności. Zatem wyzwaniem będzie rozwój miejskiego zasobu mieszkań przejściowych i wspieranych jako element ścieżki wyjścia z bezdomności.

Niewystarczające działania profilaktyczne w zakresie bezdomności. Z analizy sytuacyjnej osób bezdomnych czy też zagrożonych bezdomnością wynika, że wciąż zbyt mało jest działań podejmowanych na etapie zagrożenia bezdomnością np. w sytuacji zadłużenia czynszowego, konfliktów mieszkaniowych, utraty pracy czy rozpadu rodziny. Brakuje specjalistycznego poradnictwa mieszkaniowego, mediacji lokalowej oraz szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe. Wyzwaniem w niniejszej sytuacji będzie opracowanie programu profilaktyki bezdomności z komponentami prawnym, mieszkaniowym i socjalnym.

Istotna w kontekście bezdomności będzie również złożoność problemów, a tym samym potrzeba podejścia interdyscyplinarnego. Bezdomność często współwystępuje z uzależnieniami, zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością, długotrwałym bezrobociem lub przemocą domową. Wymaga to zaangażowania nie tylko Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ale również służby zdrowia, organizacji pozarządowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Policji, kuratorów, Powiatowego Urzędu Pracy i innych instytucji. Wyzwaniem jest w tej sytuacji stworzenie stałego Zespołu

Interdyscyplinarnego ds. Osób w Kryzysie Bezdomności oraz rozwój ścieżek współpracy instytucjonalnej.

Podsumowując, bezdomność w Wejherowie nie jest zjawiskiem marginalnym, lecz systemowym, obecnym i stabilnym. Dane nie pokazują dramatycznych wzrostów, ale potwierdzają, że zjawisko nie znika, a jego profil się zmienia. Obok osób żyjących na ulicy, coraz większą grupę stanowią mieszkańcy żyjący w warunkach niestabilnych mieszkaniowo. Odpowiedzialna polityka społeczna miasta ukierunkowana powinna być na włączenie przeciwdziałania bezdomności do priorytetowych działań strategicznych, traktując je jako wyznacznik jakości lokalnej polityki inkluzyjnej i solidarnej.

4. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

4.1 Dane statystyczne oraz ich analiza

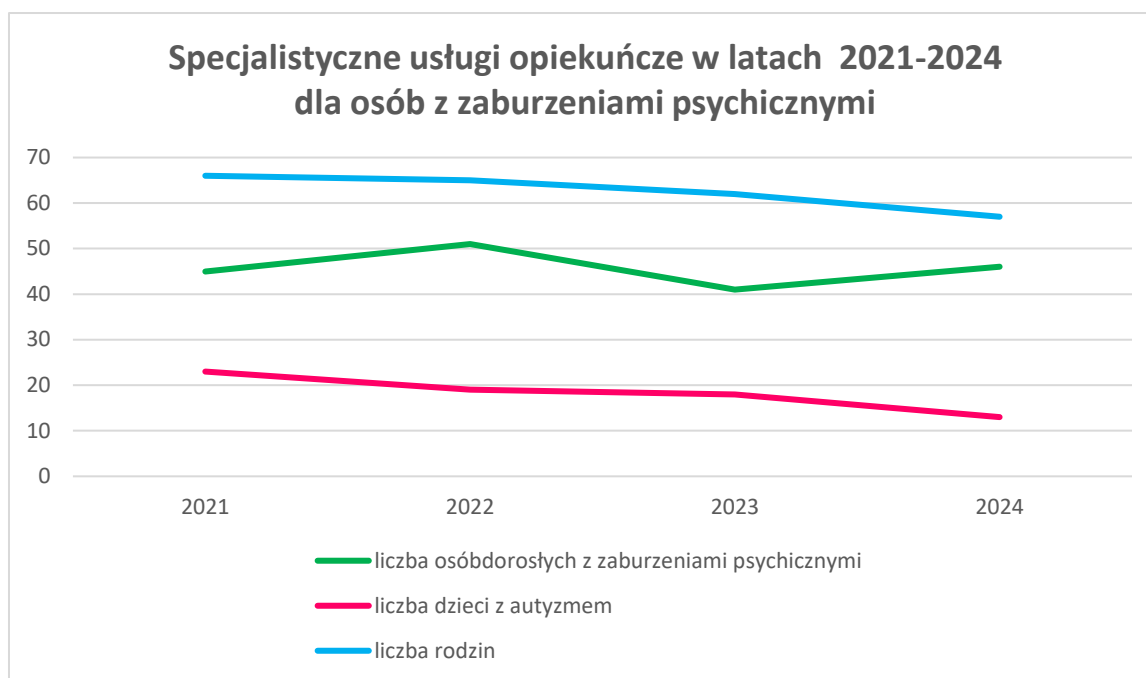
Zdrowie psychiczne jest jednym z kluczowych elementów dobrostanu jednostki i całej społeczności. W ostatnich latach temat zaburzeń psychicznych przestaje być marginalizowany, a rośnie świadomość społeczna dotycząca ich skali i konsekwencji. Miasto Wejherowo, podobnie jak inne ośrodki miejskie w Polsce, stoi przed wyzwaniem, jakim jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla osób z problemami psychicznymi oraz ich rodzin.

Dane statystyczne wskazują, że liczba mieszkańców borykających się z różnego rodzaju zaburzeniami psychicznymi jest znacząca i systematycznie rośnie. Jednakże system pomocy, zarówno zdrowotnej, jak i społecznej, nadal boryka się z wieloma ograniczeniami od niewystarczającej dostępności usług, przez braki w aktywizacji zawodowej, aż po społeczną stygmatyzację. Konsekwencją tego jest często wykluczenie społeczne, bezrobocie oraz trudności w pełnym uczestnictwie w życiu lokalnej społeczności.

Analiza dostępnych danych oraz obserwacje realiów funkcjonowania systemu wsparcia w Wejherowie pozwalają na wskazanie kluczowych obszarów wymagających interwencji. Wzmocnienie systemu zintegrowanych usług środowiskowych, rozwój form wsparcia mieszkaniowego, aktywizacja społeczna i zawodowa, a także edukacja społeczna to priorytety, które powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w lokalnych strategiach pomocy i politykach zdrowotnych.

Niniejszy raport ma na celu przedstawienie stanu faktycznego w zakresie problemów psychicznych w Wejherowie, ukazanie wyzwań oraz sformułowanie rekomendacji niezbędnych do budowy bardziej efektywnego i przyjaznego systemu wsparcia.

Analiza danych dotyczących specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób z problemami zdrowia w latach 2021–2024 pozwala na ocenę skuteczności i zakresu wsparcia udzielanego osobom wymagającym szczególnej opieki. Poniżej przedstawione dane umożliwiają również identyfikację obszarów wymagających dodatkowych działań i inwestycji, co jest kluczowe w procesie rozwoju i deinstytucjonalizacji usług społecznych w mieście Wejherowo.

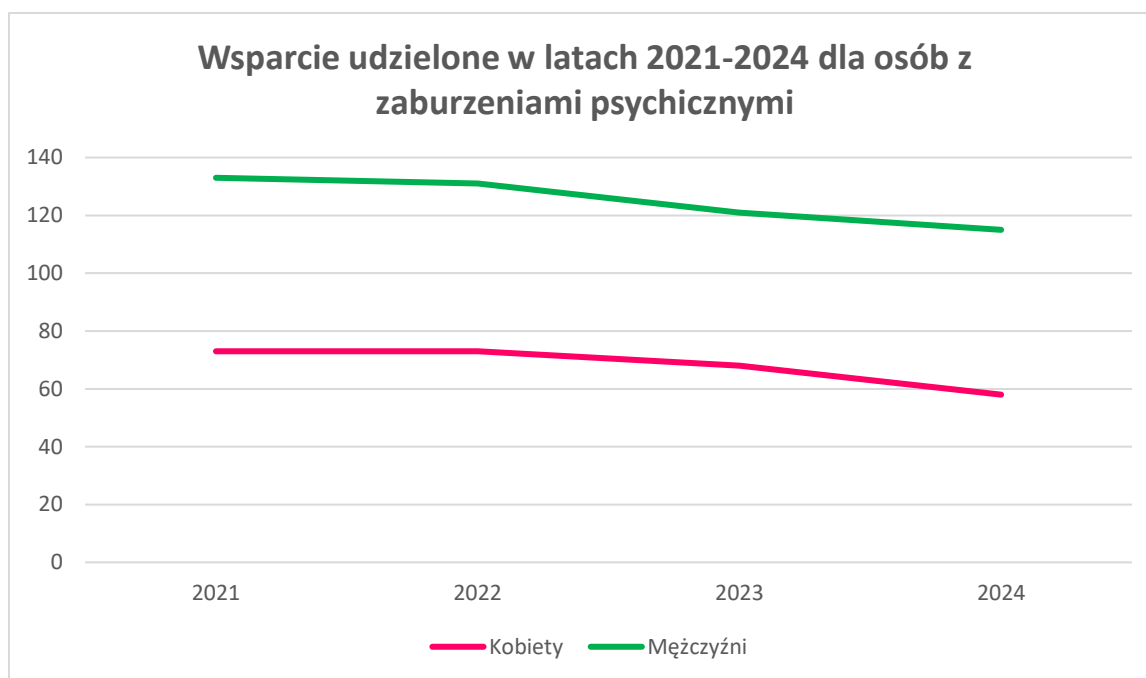

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Wykres przedstawia zmiany w liczbie osób oraz liczbie rodzin korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych MOPS w Wejherowie w latach 2021-2024.

Liczba osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi jest zmienna, z wyraźnym wzrostem w 2022 r., a następnie spadkiem i ponownym wzrostem. Może to wskazywać na niestabilność czynników wpływających na tę populację, np. dostęp do usług zdrowotnych, diagnostykę czy wsparcie społeczne. Liczba dzieci z autyzmem maleje systematycznie. Może to świadczyć o różnych zjawiskach, np. zmianach w diagnozowaniu, migracji albo ewentualnych działaniach profilaktycznych czy terapeutycznych. Liczba rodzin objętych systemem spada stopniowo, co może być związane z demografią, migracją lub zmianą kryteriów doboru rodzin.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi stanowią jedną z grup wymagających kompleksowego wsparcia społecznego, które zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane statystyczne dotyczące realizacji świadczeń w latach 2021-2024 przedstawia wykres poniżej:

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

W analizowanym okresie liczba osób korzystających ze wsparcia systematycznie maleje zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. W 2021 roku było 73 kobiety i 133 mężczyzn, natomiast w 2024 roku liczby te spadły odpowiednio do 58 kobiet i 115 mężczyzn.

Warto zauważyć, że w każdym z tych lat mężczyźni stanowili wyraźną większość osób objętych pomocą, przy czym ich liczba zmniejszyła się o około 13% w ciągu czterech lat. W przypadku kobiet spadek był jeszcze bardziej wyraźny, sięgając około 21%. Ten trend może wskazywać na skuteczniejsze działania profilaktyczne lub zmiany w dostępności i charakterze wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Podsumowując, dane wskazują na stopniowy spadek liczby zarówno kobiet, jak i mężczyzn z zaburzeniami psychicznymi korzystających ze wsparcia MOPS w latach 2021–2024. Pomimo tego, że mężczyźni nadal stanowią większą część beneficjentów, tempo zmniejszania się liczby kobiet jest wyraźnie szybsze. Analiza ta sugeruje konieczność dalszego monitorowania sytuacji oraz dostosowywania form pomocy do zmieniających się potrzeb tej grupy społecznej.

4.2 Wyzwania społeczne

Zdrowie psychiczne stanowi fundament funkcjonowania jednostki i całych społeczności, wpływając na jakość życia, relacje społeczne oraz efektywność zawodową. W dobie rosnącej liczby osób doświadczających kryzysów psychicznych, wyzwania związane

z zapewnieniem adekwatnego wsparcia stają się jednym z kluczowych zagadnień polityki społecznej i zdrowotnej. Miasto Wejherowo, podobnie jak wiele innych ośrodków miejskich, stoi dziś przed koniecznością zbudowania efektywnego systemu pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, który uwzględnia zarówno specyfikę lokalnych potrzeb, jak i najnowsze standardy opieki. Poniżej przedstawione zostaną główne wyzwania społeczne, które utrudniają skuteczne wsparcie osób w kryzysie zdrowia psychicznego, a także propozycje kierunków działań zmierzających do ich przezwyciężenia.

Miasto Wejherowo, stoi przed złożonymi wyzwaniami związanymi z zapewnieniem wsparcia osobom dotkniętym zaburzeniami psychicznymi. Pomimo rosnącej świadomości społecznej na temat znaczenia zdrowia psychicznego, lokalne systemy pomocy nadal napotykają na szereg barier, które utrudniają skuteczną interwencję i rehabilitację.

Jednym z podstawowych problemów jest niedostateczna dostępność specjalistycznych usług oraz placówek terapeutycznych. Brak odpowiednio rozwiniętej infrastruktury ogranicza możliwość szybkiego i kompleksowego reagowania na kryzysy zdrowotne, co z kolei przekłada się na przedłużający się czas oczekiwania na pomoc oraz fragmentaryczność oferowanych świadczeń. W konsekwencji wiele osób nie otrzymuje wsparcia na czas, co może prowadzić do pogorszenia stanu zdrowia i nasilania się trudności życiowych.

Równocześnie wyzwaniem pozostaje stygmatyzacja osób z zaburzeniami psychicznymi, utrzymująca się na poziomie społecznym. Mimo postępów w edukacji i kampaniach społecznych, negatywne stereotypy i obawy nadal hamują otwartość na poszukiwanie pomocy oraz integrację osób dotkniętych kryzysem psychicznym. Taki klimat społeczny wpływa na izolację tych osób, ograniczając ich szanse na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Problemem jest również niedobór wykwalifikowanych kadr, które mogłyby zapewnić profesjonalne i zindywidualizowane podejście do pacjentów. Brak psychologów, terapeutów oraz pracowników socjalnych o specjalizacji w zakresie zdrowia psychicznego ogranicza zakres i jakość świadczonej pomocy, a także obciąża dostępne zasoby, prowadząc do przeciążenia systemu.

Dodatkowo, efektywna pomoc wymaga sprawnej koordynacji działań pomiędzy różnymi instytucjami od służby zdrowia, przez ośrodki pomocy społecznej, aż po organizacje

pozarządowe. W praktyce często dochodzi do fragmentacji działań i niedostatecznej komunikacji, co skutkuje powielaniem wysiłków i utrudnia płynny proces wsparcia.

Kolejnym istotnym wyzwaniem jest zapewnienie osobom w kryzysie psychicznym stabilnego miejsca zamieszkania oraz wsparcia w reintegracji społecznej. Brak mieszkań treningowych i programów reintegracyjnych pogłębia wykluczenie społeczne, zwiększając ryzyko bezdomności i marginalizacji.

Poświęcenia uwagi wymaga również fakt ograniczonej dostępności programów profilaktycznych i edukacyjnych, który sprawia, że wielu mieszkańców Wejherowa nie ma możliwości zdobycia wiedzy na temat zdrowia psychicznego. Osłabia to potencjał wczesnej interwencji i zapobiegania pogorszeniu stanu zdrowia psychicznego.

Podsumowując, wyzwania w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego mają charakter wielowymiarowy i wymagają kompleksowych rozwiązań. Konieczne jest zatem nie tylko rozbudowanie infrastruktury i zasobów kadrowych, ale także prowadzenie działań edukacyjnych oraz budowanie lokalnej współpracy międzyinstytucjonalnej, które razem przyczynią się do skuteczniejszej ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców miasta.

5. Osoby starsze

5.1 Dane statystyczne oraz ich analiza

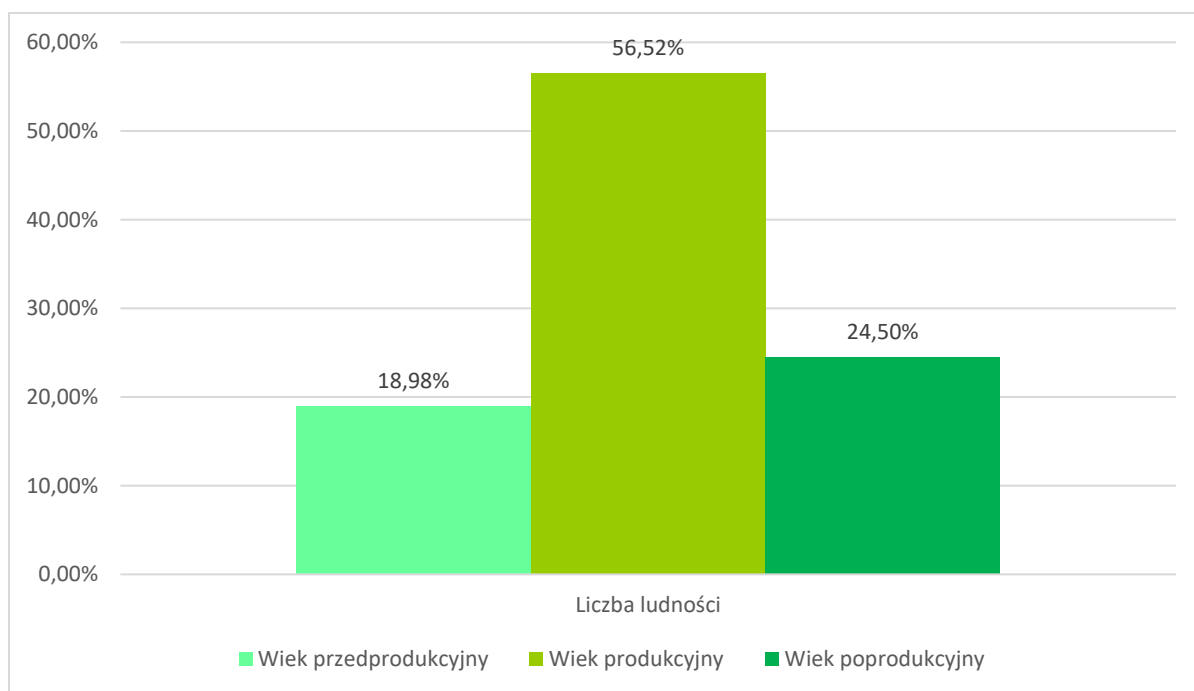
Proces starzenia się społeczeństwa stanowi jedno z największych wyzwań współczesnej polityki społecznej – zarówno w skali ogólnokrajowej, jak i lokalnej. Zmiany demograficzne zachodzące w ostatnich dekadach skutkują znacznym wzrostem liczby osób w wieku senioralnym, co przekłada się na konieczność redefinicji kierunków wsparcia oraz dostosowania systemu usług społecznych do potrzeb tej rosnącej grupy mieszkańców.

Wejherowo jako miasto o rozwiniętej strukturze społeczno-usługowej, nie pozostaje na marginesie tych przemian. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze demograficznej gminy osiągnął w 2024 roku poziom 24,5%, a łączna liczba mieszkańców powyżej 60. roku życia wyniosła ponad 10 tysięcy. Dane te potwierdzają, że seniorzy stają się nie tylko istotną grupą odbiorców wsparcia społecznego, ale również ważnym ogniwem lokalnej wspólnoty.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie aktualnej sytuacji osób starszych w Wejherowie – zarówno w kontekście danych demograficznych, jak i poziomu korzystania z dostępnych form pomocy społecznej. Analiza obejmuje również identyfikację kluczowych problemów i potrzeb tej grupy, a także wskazanie najważniejszych wyzwań, przed którymi stoi lokalna polityka senioralna.

Struktura demograficzna seniorów (stan na 31.12.2024 r.)

Liczba mieszkańców gminy: **41 293 osoby**. Udział osób w wieku poprodukcyjnym: 24,50%, natomiast w wieku przedprodukcyjny: 18,98%, zaś w wieku produkcyjny: 56,52%

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

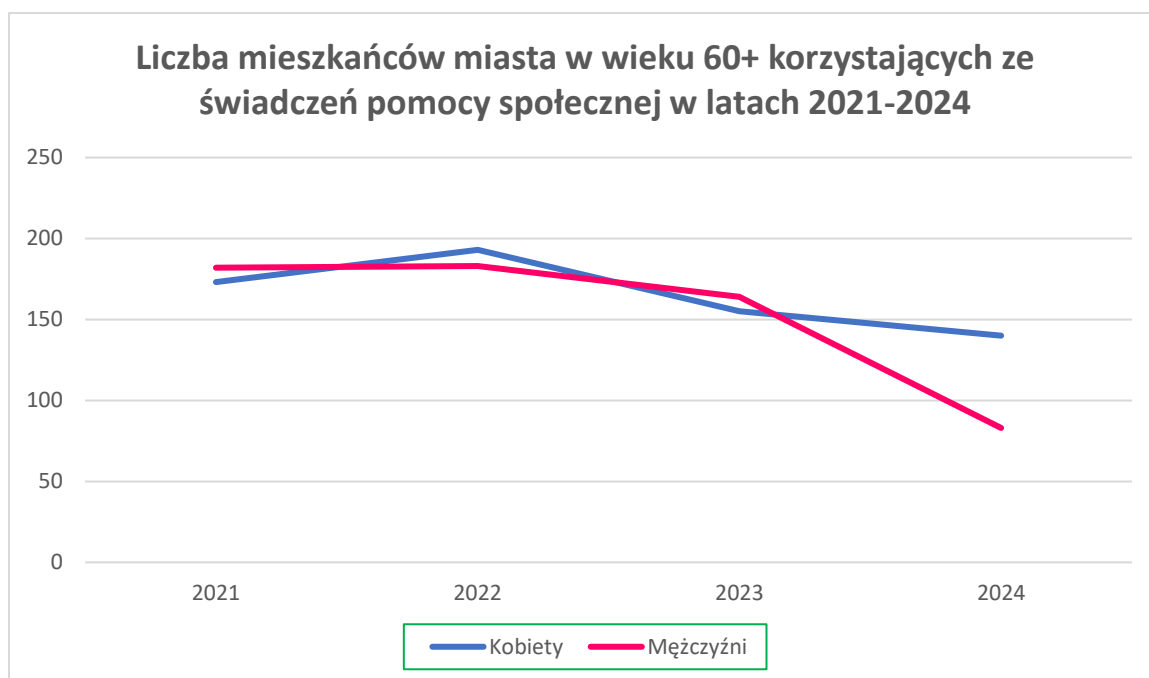
Szczegółowy podział osób starszych wg płci i grup wiekowych:

Grupa wiekowa	Mężczyźni	Kobiety
60–64	1 485	1 230
65–74	2 231	1 853
75–79	625	930
80+	681	1 351
RAZEM 60+	5 022	5 364

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

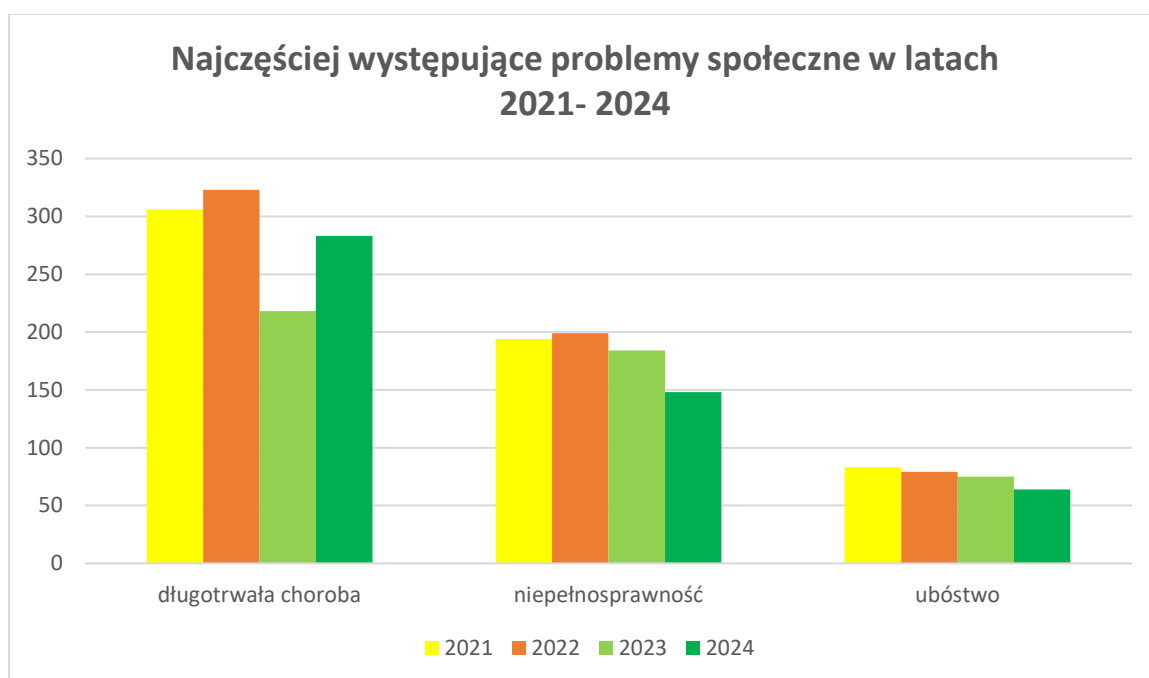
Liczba osób starszych w kategorii 60+ wynosiła wg stanu na dzień 31.12.2024r.: 10 386 osób, co stanowi ok. 25% populacji miasta.

W 2024 roku z pomocy społecznej korzystały **225 osoby w wieku poprodukcyjnym**, w tym: 142 kobiety i 83 mężczyzn. W ostatnich latach również w niniejszym badaniu widać spadek liczby kobiet starszych korzystających ze wsparcia, co przedstawione zostało na wykresie poniżej:

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Zgodnie z raportami i sprawozdaniami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie, dominujące problemy mieszkańców wymagających wsparcia to między innymi długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, samotność, niska aktywność społeczna i cyfrowa. Zakres problemów przedstawiony został w wykresie poniżej. Wykres przedstawia zmiany na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Wykres przedstawia trzy główne kategorie problemów, z którymi osoby starsze zgłaszały się do instytucji pomocy społecznej w latach 2021–2024. Z analizy danych wynika, że w latach 2021–2022 liczba zgłoszeń utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie, co wskazuje na narastające problemy zdrowotne wśród seniorów. W 2023 roku nastąpił znaczący spadek do ok. 220 osób, co może być wynikiem zmiany metodologii, trudności w dostępie do diagnozy lub zmniejszenia liczby świadczeniobiorców. W 2024 roku liczba ponownie wzrosła do ok. 280 osób, co świadczy o powrocie problemu i jego dużej skali. Jak wynika z powyższego długotrwałe choroby pozostają głównym czynnikiem ograniczającym samodzielność seniorów i generującym zapotrzebowanie na pomoc instytucjonalną.

Kolejnym problemem wśród seniorów jest niepełnosprawność. Problem ten jednak w latach 2021–2022 utrzymywał się na stabilnym poziomie dotykając ok. 195–200 osób. W 2023 roku nastąpił lekki spadek do ok. 185 osób, zaś w 2024 roku wartość ta odnotowuje już zauważalny spadek do ok. 150 osób. Wnioskować zatem należy, że choć trend jest malejący, niepełnosprawność nadal stanowi istotne ograniczenie dla jakości życia seniorów. Spadek może wiązać się z trudnościami w dokumentowaniu niepełnosprawności lub ograniczeniami świadczeń.

W zakresie ubóstwa od 2021 roku widoczny jest stały, łagodny spadek. Choć ubóstwo nie dominuje w strukturze problemów, to jego obecność wciąż jest wyraźna i dotyka kilkudziesięciu starszych mieszkańców rocznie. Może dotyczyć osób samotnych lub tych, których emerytura nie pokrywa kosztów leczenia, utrzymania i mieszkania.

Podsumowując zauważyć należy, że wszystkie trzy analizowane problemy mają trwały i systemowy charakter, przy czym długotrwała choroba dominuje i wymaga strategicznego podejścia w zakresie usług opieki zdrowotnej i środowiskowej. Niepełnosprawność zaś wpływa na funkcjonowanie społeczne i niezależność seniorów tu istotne jest wsparcie techniczne i asystenckie. Ubóstwo pozostaje powodem marginalnym ilościowo, ale bardzo poważnym w skutkach, może prowadzić do izolacji, zaniedbania zdrowotnego i utraty samodzielności.

5.2 Wyzwania społeczne

Starzenie się społeczeństwa stawia przed samorządami zupełnie nowe zadania. Miasto Wejherowo, w którym osoby w wieku 60+ stanowią już jedną czwartą mieszkańców,

znajduje się dziś w punkcie zwrotnym: to nie tylko moment na reakcję, ale przede wszystkim na planowanie przyszłości z myślą o seniorach. Polityka społeczna wobec osób starszych musi uwzględniać nie tylko rosnącą liczebność tej grupy, lecz także zmieniające się potrzeby, oczekiwania i realne bariery w codziennym funkcjonowaniu.

Dane z ostatnich lat jednoznacznie wskazują, że długotrwała choroba jest najczęstszym powodem korzystania przez seniorów z pomocy społecznej. Rosnąca liczba osób starszych z ograniczoną sprawnością lub przewlekłymi schorzeniami tworzy presję na usługi zdrowotne i opiekuńcze. Obecny system wsparcia środowiskowego jest niewystarczający wobec skali potrzeb, zwłaszcza w zakresie codziennej opieki domowej, rehabilitacji, transportu do placówek zdrowia czy wsparcia w leczeniu chorób demencyjnych. Wyzwaniem w niniejszym zakresie będzie rozbudowa dostępnych i zindywidualizowanych usług opiekuńczo-zdrowotnych w środowisku lokalnym.

Niepełnosprawność zaś dotyka setek starszych mieszkańców Wejherowa i znacząco ogranicza ich udział w życiu społecznym. Chociaż liczby zgłoszeń spadają, nie znaczy to, że problem maleje, a raczej zmienia swoją formę. Wyzwaniem w niniejszym zakresie będzie zapewnienie realnej dostępności przestrzeni publicznej, usług oraz programów aktywizujących dla osób z ograniczeniami ruchowymi, poznawczymi i sensorycznymi.

Mimo, że statystycznie ubóstwo jako przyczyna korzystania z pomocy społecznej wśród seniorów wykazuje tendencję spadkową, to dla wielu starszych osób pozostaje cichym problemem, związanym z wysokimi kosztami leczenia, rosnącymi opłatami mieszkaniowymi czy koniecznością rezygnacji z życia kulturalnego i społecznego. Ubóstwo seniora często idzie w parze z izolacją, wstydem i samotnością. Wyzwaniem w niniejszym zakresie będzie zatem przeciwdziałanie ekonomicznej marginalizacji osób starszych, zarówno przez wsparcie materialne, jak i działania integracyjne oraz sąsiedzkie.

Z obserwacji o badań analitycznych wynika, że coraz więcej osób starszych żyje samotnie, nie tylko fizycznie, ale też emocjonalnie i społecznie. Brak kontaktu z rodziną, trudności w korzystaniu z usług cyfrowych, ograniczony dostęp do transportu czy brak miejsc spotkań sprawiają, że nawet w środku miasta można doświadczyć głębokiej samotności. Wyzwaniem będzie tu tworzenie przestrzeni i warunków do regularnego, bezpiecznego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, kulturalnym i międzypokoleniowym.

Wejherowo dysponuje obecnie jedynie dwoma klubami seniora, co przy ponad 10 tysiącach osób 60+ jest liczbą niewystarczającą. Brakuje również form wsparcia dziennego

(np. dziennych domów pomocy) oraz mieszkalnictwa wspomagane dla osób starszych, które nie kwalifikują się do domu pomocy społecznej, ale nie są już w stanie funkcjonować całkowicie samodzielnie. Wyzwanie będzie tu rozwój infrastruktury usługowej i mieszkaniowej dla seniorów w duchu deinstytucjonalizacji i godnego starzenia się.

Podsumowując niniejsze, zwrócić uwagę należy, że w obliczu dynamicznego starzenia się społeczeństwa polityka społeczna wobec osób starszych nie może być reaktywna, musi być strategiczna, przyszłościowa i zintegrowana z innymi sektorami: zdrowiem, transportem, kulturą, mieszkalnictwem. Dobrze zaprojektowane rozwiązania nie tylko odciążą system opieki społecznej, ale również przyczynią się do budowania miasta, w którym wiek nie jest przeszkodą, lecz naturalnym etapem życia, wspieranym, szanowanym i godnie przeżywanym.

6. Osoby z niepełnosprawnościami

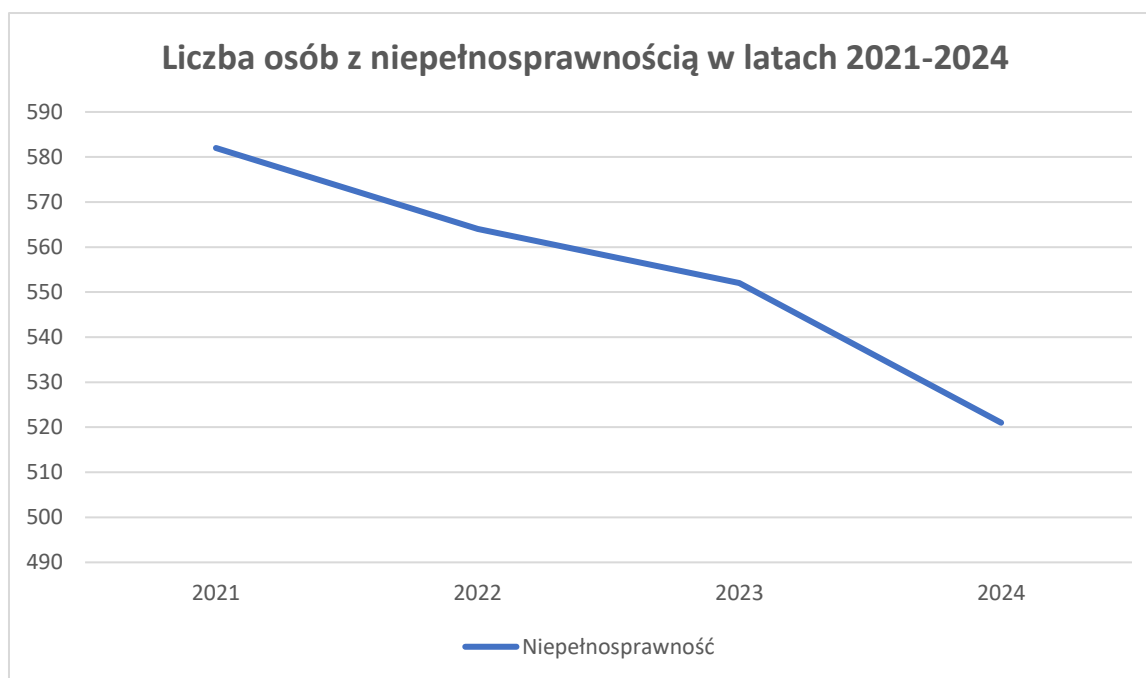
6.1 Dane statystyczne oraz ich analiza

Niepełnosprawność to jedno z najpoważniejszych wyzwań, przed jakimi stoi współczesna polityka społeczna, również na poziomie lokalnym. Wymaga ona nie tylko reakcji instytucjonalnej, ale także długofalowej strategii opartej na dostępności, godności i realnym włączeniu społecznym. Dla miasta Wejherowo, oznacza to konieczność tworzenia zintegrowanego systemu wsparcia, obejmującego nie tylko pomoc materialną, lecz także opiekę, edukację, dostęp do przestrzeni publicznej, transportu, kultury i aktywności zawodowej.

Wejherowo jako rozwijające się miasto średniej wielkości, od lat realizuje działania z zakresu pomocy społecznej, kierowane także do osób z niepełnosprawnościami. Jednak dane zawarte w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok wskazują jednoznacznie, że niepełnosprawność pozostaje jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej. Oznacza to, że realne potrzeby tej grupy są nie tylko powszechne, lecz także wielowymiarowe. Tym samym uznać należy, że obejmują one zarówno osoby z niepełnosprawnością, jak i ich opiekunów.

Prezentując tło społeczno – demograficzne wskazać należy, że miasto Wejherowo, liczące ponad 41 tys. mieszkańców, zmagą się, podobnie jak inne miasta średniej wielkości, z wielowymiarowymi wyzwaniami społecznymi. Jednym z najbardziej trwałych i wymagających obszarów wsparcia pozostaje niepełnosprawność, która mimo zmian prawnych i rosnącej świadomości społecznej nadal wiąże się z istotnymi ograniczeniami w dostępie do usług publicznych, aktywności zawodowej i uczestnictwa w życiu społecznym.

Według danych statystycznych w 2024 r. 521 rodzin, korzystających z systemu wsparcia pomocy społecznej wskazało niepełnosprawność jako główny powód trudnej sytuacji życiowej. Poniższy wykres przedstawia problem niepełnosprawności w rodzinach na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Powyższa wizualizacja danych potwierdza, że niepełnosprawność pozostaje jednym z trzech głównych powodów udzielania pomocy społecznej w mieście, obok długotrwałej choroby i ubóstwa.

Wskazane w roku 2024 - 521 rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności jednego z jej członków, to ponad połowa wszystkich rodzin objętych wsparciem. W poprzednich latach liczby te były jeszcze wyższe. Widoczny jest jednak powolny trend spadkowy, który jednak wcale nie musi oznaczać poprawy sytuacji. Może on równie dobrze świadczyć o wyczerpaniu możliwości systemu lub o wycofywaniu się rodzin z kontaktu z instytucjami. Niepełnosprawność nie jest zjawiskiem chwilowym to czynnik trwale wpływający na funkcjonowanie całej rodziny. Oznacza konieczność reorganizacji życia domowego, rezygnacji z pracy zawodowej przez opiekunów, wysokie koszty leczenia, rehabilitacji i dostosowania przestrzeni życiowej. W wielu przypadkach prowadzi także do społecznej izolacji i wykluczenia, szczególnie tam, gdzie brakuje dostępnej komunikacji miejskiej, opieki środowiskowej czy choćby miejsca, do którego można pójść bez barier architektonicznych.

Pomoc finansowa w formie zasiłku okresowego z tytułu niepełnosprawności w rodzinach na przestrzeni lat 2021-2024 zazwyczaj przyjmuje tendencje spadkową, co zaprezentowane zostało na poniższym wykresie:

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Przedstawione dane sugerują jednak, że liczba osób korzystających z pomocy zmienia się z roku na rok, co może być wynikiem różnorodnych czynników. W 2021 roku z zasiłku okresowego korzystało 41 osób. Był to rok, w którym pandemia COVID-19 miała znaczący wpływ na sytuację społeczno-ekonomiczną w Polsce. Kryzys pandemiczny doprowadził do wzrostu bezrobocia oraz pogorszenia warunków życia dla wielu rodzin. Dostosowywanie się do nowej rzeczywistości, w tym praca zdalna i ograniczenia w działalności gospodarczej, mogły sprawić, że liczba osób potrzebujących wsparcia była stosunkowo wysoka. Rok 2022 przyniósł spadek liczby beneficjentów do 36 osób. Na tę zmianę mogło wpływać stopniowe znoszenie obostrzeń pandemicznych oraz powolne odradzanie się gospodarki. Większość branż zaczęła wracać do normalnego funkcjonowania, a rynek pracy stabilizował się. Te zmiany mogły przyczynić się do poprawy sytuacji finansowej niektórych rodzin i zmniejszyć zapotrzebowanie na pomoc społeczną. Natomiast w 2023 roku nastąpił znaczny wzrost liczby osób korzystających z zasiłku okresowego, osiągając wskaźnik 52 osób. To przyrost może być wynikiem różnych czynników. Po pierwsze, inflacja, która w Polsce zaczęła przybierać na sile od 2022 roku i mogła znacząco obciążyć gospodarstwa domowe. Wzrost cen podstawowych artykułów zwiększył koszty życia, zmuszając więcej osób do korzystania z pomocy finansowej. Ponadto, problemy na rynku pracy, wzrost stóp procentowych oraz wynikające z tego wyższe koszty kredytów mogły także mieć negatywny wpływ na sytuację finansową obywateli. Ludzie,

dotknięci większymi obciążeniami finansowymi, mogli szukać wsparcia w formie zasiłku okresowego. Najbardziej intrygującym rokiem jest 2024, w którym liczba osób korzystających z zasiłku okresowego spadła do zaledwie 12. Tak drastyczny spadek może być rezultatem kilku kluczowych czynników. Jednym z nich może być dalsza stabilizacja ekonomiczna i skuteczność programów pomocowych, które mogły poprawić sytuację finansową wielu rodzin, zmniejszając tym samym ich zależność od zasiłków. Możliwe też, że wprowadzono zmiany w polityce socjalnej, które mogły restrukturyzować sposób przyznawania pomocy lub zwiększyć efektywność innych form wsparcia, redukując potrzebę korzystania z zasiłku okresowego. Istotnym czynnikiem mogą być także nowe inicjatywy społeczne i prozatrudnieniowe wdrażane przez rząd. Analiza danych z lat 2021-2024 ujawnia zmieniającą się dynamikę zapotrzebowania na wsparcie w formie zasiłku okresowego, co wskazuje na wpływ różnorodnych czynników społeczno-ekonomicznych i politycznych. Zmiany te odzwierciedlają reagowanie systemu opieki społecznej na aktualne wyzwania gospodarcze oraz skuteczność polityk pomocowych.

6.2 Wyzwania społeczne

Wyzwania społeczne w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnością będących mieszkańcami miasta Wejherowo stanowią istotny element polityki społecznej. Wejherowo od lat prowadzi działania w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Mimo to, potrzeby tej grupy wciąż pozostają niedoszacowane i słabo skoordynowane między instytucjami. Zjawisko niepełnosprawności to nie tylko kwestia zdrowotna, to realne wyzwanie społeczne, wpływające na funkcjonowanie całej społeczności lokalnej.

Dane zawarte w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok pokazują, że niepełnosprawność była jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej dla 521 rodzin, co stanowi ponad 60% wszystkich gospodarstw objętych wsparciem MOPS. To liczba, która wymaga nie tylko uwagi, ale i systemowego podejścia.

Najważniejsze wyzwania społeczne, które powinny zostać uznane za priorytetowe w lokalnej polityce społecznej to między innymi kompleksowe wsparcie środowiskowe. Osoby z niepełnosprawnościami, zwłaszcza te z ograniczeniami ruchowymi, sensorycznymi lub intelektualnymi często potrzebują stałego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Wyzwaniem w niniejszym obszarze będzie stworzenie sieci usług środowiskowych i elastycznych form wsparcia domowego.

Ograniczona dostępność przestrzeni publicznej i usług miejskich stanowi znaczne utrudnienie dla osób z niepełnosprawnością. Choć wiele budynków miejskich przeszło modernizację, nadal istnieją istotne bariery architektoniczne, szczególnie w starych dzielnicach, urzędach i placówkach edukacyjnych. Brakuje też dostosowanego transportu publicznego i informacji w formach dostępnych takich jak łatwy język, kontrast, tłumaczenie na PJM itp. Istotnym wyzwaniem dla polityki miejskiej będzie ukierunkowanie działań na osiągnięcie przez Miasto Wejherowo standardów zgodnych z koncepcją projektowania uniwersalnego, prowadzących do stopniowego kształtowania przestrzeni dostępnej dla wszystkich użytkowników niezależnie od ich wieku, sprawności czy poziomu funkcjonalnego.

Kolejnym ważnym aspektem wyzwań społecznych jest niewystarczające wsparcie dla rodzin i opiekunów. Rodziny osób z niepełnosprawnością, zwłaszcza dzieci i dorosłych wymagających stałej opieki, często są pozostawione same sobie. Opiekunowie często zmuszeni są do rezygnacji z pracy, mają ograniczony dostęp do pomocy instytucjonalnej i nie otrzymują wsparcia psychologicznego. Wyzwaniem będzie tu rozwinięcie systemu wsparcia nieformalnych opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez wdrożenie większej liczby usług opieki wytechnieniowej, tworzenie grup wsparcia oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznego doradztwa psychologicznego, prawnego i socjalnego.

Istotnym problemem jest także ograniczona aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami. Rzadko uczestniczą oni w życiu publicznym, wydarzeniach kulturalnych, zajęciach edukacyjnych czy działaniach organizacji pozarządowych. Powodem są nie tylko bariery techniczne, ale też brak poczucia zaproszenia i dostępnych form aktywności. W ramach wyzwań w niniejszym zakresie niezbędne jest rozwijanie dostępnych i zróżnicowanych form uczestnictwa społeczno-kulturalnego osób z niepełnosprawnościami w ramach działalności instytucji publicznych, w szczególności oświatowych, kulturalnych i środowiskowych.

Podsumowując niniejsze wyzwania społeczne w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnością uznać należy, że niepełnosprawność w Wejherowie nie jest marginalnym zjawiskiem, to codzienność setek rodzin, które potrzebują dostępnych usług, zrozumienia i konkretnych narzędzi wsparcia. Miasto dysponuje zasobami i potencjałem, by stworzyć spójną politykę włączającą, która nie tylko odpowiada na potrzeby, ale wzmacnia samodzielność i sprawczość osób z niepełnosprawnościami.

To wyzwanie solidarności społecznej i jeden z kluczowych testów dla nowoczesnej, odpowiedzialnej polityki lokalnej.

7. Dzieci i rodziny

7.1 Dane statystyczne oraz ich analiza

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczną oraz naturalne środowisko rozwoju każdego z jej członków. Jest pierwszym i najważniejszym miejscem, w którym kształtuje się osobowość dziecka, a także przekazywany jest system wartości, norm i tradycji.

Współczesne przemiany społeczne i gospodarcze przynoszą zarówno pozytywne zmiany, jak i nowe wyzwania, które niejednokrotnie wpływają destabilizująco na życie rodzinne. Do najpoważniejszych czynników prowadzących do dezorganizacji rodziny należą: uzależnienia (w tym choroba alkoholowa), przemoc domowa, niewydolność w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz trudne sytuacje losowe.

Problemy występujące w rodzinach są złożone i wymagają skoordynowanych działań wielu instytucji oraz specjalistów różnych dziedzin. Dlatego też niezbędna jest interdyscyplinarna współpraca służb i podmiotów zaangażowanych w pomoc rodzinie i dziecku.

W Gminie Miasta Wejherowo szczególny nacisk kładzie się na kompleksowe i zintegrowane formy wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Celem podejmowanych działań nie jest zastępowanie rodziny w jej naturalnych rolach, lecz jej wzmacnianie, towarzyszenie i pomoc w przywracaniu prawidłowego funkcjonowania. Skuteczna pomoc rodzinie wymaga stałego doskonalenia narzędzi wsparcia oraz doceniania ich roli w budowaniu lokalnej wspólnoty opartej na wartościach solidarności i odpowiedzialności społecznej.

W 2024 roku z pomocy społecznej w Wejherowie skorzystało **łącznie 838 rodzin**, w tym **znaczna część stanowiły rodziny z dziećmi**. Statystyka w zakresie rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia systemu pomocy społecznej przedstawiona została w tabeli poniżej.

Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy Miasta Wejherowo w latach 2021-2024				
ROK	2021	2022	2023	2024
Rodziny z dziećmi	243	242	235	173
w tym: rodziny z 1 dzieckiem	77	83	80	55

z 2 dzieci	74	72	74	48
z 3 dzieci	54	51	47	42
z 4 dzieci	24	20	20	19
z 5 dzieci	9	12	8	4
z 6 dzieci	3	2	5	3
z 7 dzieci i więcej	2	2	1	2

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

W porównaniu z 2021 rokiem (243 rodziny z dziećmi), liczba ta spadła systematycznie z roku na rok, co może świadczyć o poprawie sytuacji socjalno-bytowej części mieszkańców, ale również o zmieniających się warunkach przyznawania świadczeń. Tendencja spadkowa dotyczy również rodzin niepełnych, którzy potrzebują wsparcia, co przedstawia tabela poniżej:

Liczba rodzin niepełnych z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy Miasta Wejherowo w latach 2021-2024				
ROK	2021	2022	2023	2024
Rodziny z dziećmi	140	139	125	92
w tym: rodziny z 1 dzieckiem	55	53	44	32
z 2 dzieci	38	35	31	23
z 3 dzieci	25	29	30	20
z 4 dzieci i więcej	22	22	20	17

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej spadła z **1 891 osób w 2021 roku** do **1414 osób w 2024 roku**, co wskazuje na zmniejszającą się skalę ubóstwa, ale też na potrzebę bardziej zindywidualizowanego wsparcia.

Najczęstsze powody udzielania pomocy rodzinom to:

- długotrwała lub ciężka choroba (637 rodzin),
- niepełnosprawność (521 rodzin),
- ubóstwo (516 rodzin),
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (97 rodzin),

- potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności (łącznie 63 + 41 rodzin).

Na przestrzeni ostatnich lat Gmina Miasta Wejherowo systematycznie obejmowała wsparciem społecznym rodziny z dziećmi, szczególnie poprzez działania asystentów rodziny, placówki wsparcia dziennego oraz programy dożywiania dzieci w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”:

Liczba rodzin z dziećmi korzystających z usług pomocy społecznej na terenie Gminy Miasta Wejherowo				
Rok	2021	2022	2023	2024
Asystent rodziny liczba objętych rodzin asystenturą ogółem w danym roku	54	51	61	56
Placówka wsparcia dziennego – Kluby pracy podwórkowej	21	23	29	24
Posiłek w szkole i domu (dzieci)	211	237	238	153

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Asystenci rodziny objęli rocznie od 51 do 61 rodzin, w których wychowywały się dzieci wymagające indywidualnego wsparcia wychowawczo-opiekuńczego.

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewniał bezpłatne posiłki setkom dzieci, choć w 2024 roku odnotowano znaczny spadek liczby korzystających dzieci, co może wskazywać na zmianę kryteriów dostępu, sytuacji bytowej rodzin lub form udzielanego wsparcia.

Kluby pracy podwórkowej, działające jako placówki wsparcia dziennego, objęły w 2023 roku aż 29 rodzin, a w pozostałych latach od 21 do 24 rodzin rocznie, oferując dzieciom bezpieczne miejsce rozwijania kompetencji społecznych, nauki i rekreacji.

Dane te obrazują, że choć skala wsparcia może podlegać zmianom, działania na rzecz rodzin z dziećmi pozostają jednym z priorytetowych kierunków polityki społecznej w Wejherowie.

Świadczenia rodzinne (zasiłki wraz z dodatkami) pobierało:

- w 2021 roku – 1187 rodzin,
- w 2022 roku – 977 rodzin,
- w 2023 roku – 765 rodzin,
- w 2024 roku – 588 rodzin,

Dla porównania, liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego zmniejszyła się z **289 rodzin w 2021 roku** do **210 rodzin w 2024 roku**. Od czterech lat

utrzymuje się tendencja spadkowa w zakresie udzielania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Tendencja ta dotyczy zarówno liczby rodzin jak i dzieci w tych rodzinach, co przedstawia tabela poniżej:

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2021	289	439
2022	256	393
2023	225	348
2024	210	336

Źródło: Dane własne MOPS Wejherowo

Powyższe dane jednoznacznie wskazują na konieczność dalszego wzmacniania działań profilaktycznych i wspierających, zwłaszcza w odniesieniu do rodzin wychowujących dzieci, które są najbardziej narażone na skutki ubóstwa, przemocy i wykluczenia społecznego.

7.2 Wyzwania społeczne

Rodzina pozostaje niezmiennie najważniejszym środowiskiem wychowawczym i społecznym, w którym kształtują się tożsamość, wartości i postawy kolejnych pokoleń. To w jej ramach dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia społeczne, uczy się relacji, odpowiedzialności oraz radzenia sobie z emocjami. Jednak w rzeczywistości współczesnych przemian społecznych i gospodarczych przyspieszonej urbanizacji, wzrastającej presji ekonomicznej, niestabilności zatrudnienia, a także dezintegracji tradycyjnych więzi, kondycja rodziny ulega poważnym próbom.

W Wejherowie, podobnie jak w innych miastach średniej wielkości, obserwujemy narastanie złożonych zjawisk społecznych dotyczących szczególnie rodzin wychowujących dzieci. Z jednej strony dane statystyczne mogą sugerować poprawę sytuacji materialnej części rodzin, z drugiej jednak pogłębia się różnicowanie społecznych szans dzieci i młodzieży, a niektóre problemy, jak wykluczenie edukacyjne, niedożywienie czy izolacja wychowawcza, przyjmują formy trudne do uchwycenia standardowymi narzędziami pomiaru.

Wobec powyższego, konieczna staje się pogłębiona refleksja nad efektywnością systemu wsparcia rodzin z dziećmi na poziomie lokalnym nie tylko w kontekście liczby udzielanych

świadczeń, ale przede wszystkim realnego wpływu działań pomocowych na jakość życia rodzin, ich autonomię i trwałość relacji wewnętrznych.

Analiza danych wskazuje na kilka kluczowych wyzwań dla polityki społecznej miasta, w tym:

- Rozszerzenie dostępu do wsparcia środowiskowego: niezbędne jest zwiększenie liczby placówek wsparcia dziennego oraz rozwój usług mobilnych (streetworking, mediacja rodzinna, poradnictwo lokalne).
- Wzmocnienie działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodzin: programy wzmacniające kompetencje rodzicielskie, wsparcie rodzin wieloprotblemowych oraz systematyczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy.
- Wdrożenie narzędzi wczesnej interwencji: skuteczne mechanizmy identyfikacji ryzyka wykluczenia i reagowania zanim nastąpi eskalacja problemów.
- Zwiększenie roli asystentów rodziny i rodzin wspierających: nie tylko poprzez zwiększenie zatrudnienia, ale również wprowadzenie systemu superwizji i szkoleń.
- Lepsze rozpoznanie i przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia energetycznego, żywieniowego i mieszkaniowego w rodzinach z dziećmi.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że rodziny z dziećmi w Wejherowie nie są jednolitą grupą to mozaika potrzeb, doświadczeń i wyzwań. Skuteczna polityka społeczna nie może ograniczać się do reagowania na kryzysy, lecz powinna stawiać na profilaktykę, relacje i budowanie lokalnej sieci wsparcia. W kontekście zmian demograficznych i społecznych, kluczowe staje się zatem myślenie strategiczne, przekraczające doraźność i koncentrujące się na trwałym wzmacnianiu potencjału rodzin.

II. Zasoby i potrzeby w Gminy Miasta Wejherowo

Planowanie i realizacja skutecznej polityki społecznej na poziomie gminy nie są możliwe bez dogłębnego rozpoznania i oceny dostępnych zasobów. To one stanowią fundament każdego systemu wsparcia – zarówno w wymiarze instytucjonalnym, jak i infrastrukturalnym, ludzkim czy finansowym. W kontekście Gminy Miasta Wejherowo, która pełni funkcję ośrodka usług publicznych i społecznych dla dynamicznie rozwijającej się populacji miejskiej, identyfikacja posiadanych zasobów nabiera szczególnego znaczenia.

Wejherowo dysponuje rozbudowaną siecią instytucji pomocy społecznej, na czele z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, który koordynuje działania na rzecz mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej. W strukturze miasta funkcjonują także podmioty niepubliczne i organizacje pozarządowe, które uzupełniają działania jednostek samorządu terytorialnego, m.in. w zakresie wsparcia rodzin, osób z niepełnosprawnościami, seniorów czy osób doświadczających przemocy. Równie ważne są zasoby kadrowe, w tym wykwalifikowani pracownicy socjalni, asystenci rodzin, pedagodzy i psycholodzy, których zaangażowanie przekłada się bezpośrednio na jakość świadczonych usług.

Infrastruktura społeczna Wejherowa obejmująca żłobki, przedszkola, szkoły, kluby seniora, placówki wsparcia dziennego czy lokale socjalne tworzy fizyczne zaplecze dla działań na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu. Również lokalne programy i uchwały w tym między innymi: program przeciwdziałania przemocy, strategia rozwoju usług społecznych, program wspierania rodziny itp. stanowią zasób niematerialny, który kształtuje ramy interwencji społecznych i umożliwia pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Zasoby społeczne Wejherowa to także kapitał ludzki samych mieszkańców ich aktywność obywatelska, wolontariat, sieci wsparcia sąsiedzkiego oraz zaangażowanie w działania oddolne. W sytuacji rosnących wyzwań demograficznych, mieszkaniowych i zdrowotnych, umiejętność aktywnego wykorzystania tych potencjałów staje się jednym z warunków budowania odpornego i inkluzyjnego systemu lokalnego.

Poniżej zaprezentowana zostanie szczegółowa analiza zasobów Gminy Miasta Wejherowo w ujęciu sektorowym. Celem jest nie tylko ich ewidencja, ale także ocena efektywności wykorzystania w odniesieniu do zgłaszanych potrzeb społecznych oraz zidentyfikowanie obszarów wymagających wzmocnienia lub przebudowy.

Efektywne planowanie i realizacja lokalnej polityki społecznej wymaga nie tylko znajomości problemów i wyzwań, z jakimi mierzą się mieszkańcy, lecz również pełnego rozpoznania zasobów instytucjonalnych, kadrowych, infrastrukturalnych i społecznych którymi dysponuje gmina. Mapa zasobów stanowi fundament, na którym można budować skuteczne strategie interwencji i programy profilaktyczne, adekwatne do rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej.

Uzupełnieniem obszaru mapy zasobów jest mapa potrzeb zidentyfikowanych na podstawie analizy dokumentów strategicznych, danych instytucjonalnych oraz obserwacji społecznych. Zestawienie to pozwala na zobrazowanie obszarów zgodności, niedopasowania lub deficytu pomiędzy istniejącymi możliwościami a rosnącym zapotrzebowaniem na wsparcie społeczne w mieście

Mapa zasobów Gminy Miasta Wejherowo

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
Administracja i pomoc społeczna	Urząd Miejski w Wejherowie	Jednostka administracji samorządowej Gminy Miasta Wejherowa. <u>Funkcje:</u> Realizuje zadania publiczne na poziomie lokalnym, m.in. w zakresie edukacji, infrastruktury, kultury, pomocy społecznej, mieszkalnictwa, planowania przestrzennego i ochrony środowiska.
	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Jednostka organizacyjna gminy odpowiedzialna za realizację polityki społecznej. <u>Funkcje:</u> Świadczenie pomocy osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej, materialnej, społecznej, zdrowotnej, w tym m.in. zasiłki, usługi opiekuńcze, wsparcie rodzinne, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Wejherowo	Jednostka organizacyjna powiatu. <u>Funkcje:</u> Pomoc rodzinom zastępczym, osobom niepełnosprawnym, ofiarom przemocy. Wsparcie rodzin zastępczych, osób z niepełnosprawnościami, ofiar przemocy, prowadzenie programów rehabilitacyjnych, koordynacja pieczy zastępczej.

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Ciało powołane przez gminę, skupiające przedstawicieli różnych instytucji. <u>Funkcje:</u> Koordynacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar. Diagnostowanie problemów przemocy, prowadzenie procedury "Niebieskiej Karty", współpraca interdyscyplinarna na rzecz ochrony osób doświadczających przemocy.
	Powiatowy Urząd Pracy	Instytucja rynku pracy działająca na poziomie powiatu. <u>Funkcje:</u> Rejestracja bezrobotnych, aktywizacja zawodowa, organizacja szkoleń, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, pomoc w zatrudnieniu osób defaworyzowanych.
	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Państwowa agencja wspierająca rozwój obszarów wiejskich. <u>Funkcje:</u> Realizacja dopłat bezpośrednich, programów pomocowych UE, wsparcie rolników i przedsiębiorców sektora rolnego.
	Komornik Rewiru I przy Sądzie Rejonowym	Funkcjonariusze publiczni działający przy sądzie rejonowym. <u>Funkcje:</u> Egzekucja roszczeń pieniężnych i niepieniężnych np. alimentów, grzywien, wyroków sądowych, zabezpieczanie majątku dłużnika.
	Komornik Rewiru II przy Sądzie Rejonowym	
	Komornik Rewiru III przy Sądzie Rejonowym	
	Powiatowa Inspekcja Pracy, Oddział w Wejherowie	Delegatura Państwowej Inspekcji Pracy. <u>Funkcje:</u> Nadzór nad przestrzeganiem prawa pracy, BHP, legalnością zatrudnienia, kontrola pracodawców.
	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego	Instytucja powiatowa sprawująca nadzór budowlany. <u>Funkcje:</u> Kontrola legalności i bezpieczeństwa robót budowlanych, egzekwowanie przepisów prawa budowlanego.

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Powiatowy Rzecznik Praw Konsumenta	Urzędnik powiatowy działający na rzecz ochrony konsumentów. <u>Funkcje:</u> Udzielanie porad prawnych konsumentom, interwencje w sporach z przedsiębiorcami, edukacja konsumencka.
	Prokuratura Rejonowa	Jednostka organizacyjna prokuratury powszechnej. <u>Funkcje:</u> Prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych, występowanie w sprawach karnych, ochrona praworządności i interesu publicznego.
	Sąd Rejonowy	Sąd pierwszej instancji. <u>Funkcje:</u> Orzekanie w sprawach karnych, cywilnych, rodzinnych, gospodarczych i pracy, prowadzenie rejestrów sądowych.
	Urząd Skarbowy	Jednostka administracji skarbowej. <u>Funkcje:</u> Pobór podatków, kontrola skarbową, egzekucja należności publicznoprawnych, wydawanie interpretacji podatkowych.
	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Instytucja państwowa odpowiedzialna za system ubezpieczeń społecznych. <u>Funkcje:</u> Pobór składek, wypłata emerytur, rent, zasiłków chorobowych i macierzyńskich, kontrola zwolnień lekarskich.
Bezpieczeństwo publiczne	Powiatowa Komenda Policji w Wejherowie	Jednostka organizacyjna Policji. <u>Funkcje:</u> Bezpieczeństwo publiczne, działania prewencyjne, interwencje kryzysowe. Utrzymywanie porządku i bezpieczeństwa publicznego, zapobieganie przestępczości, prowadzenie dochodzeń i śledztw, działania prewencyjne.
	Straż Miejska Wejherowo	Formacja samorządowa.

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
		<u>Funkcje:</u> Nadzór nad osobami podlegającymi nadzorowi sądowemu, pomoc resocjalizacyjna. Kontrola porządku publicznego na terenie miasta, egzekwowanie przepisów lokalnych, wspieranie działań Policji.
	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej	Jednostka straży pożarnej w powiecie. <u>Funkcje:</u> Gaszenie pożarów, ratownictwo techniczne, wodne i chemiczne, działania prewencyjne i kontrolne.
	Areszt Śledczy Wejherowo	Jednostka penitencjarna podległa Służbie Więziennej. <u>Funkcje:</u> Tymczasowe pozbawienie wolności osób oskarżonych przed wyrokiem sądu, wykonywanie kar krótkoterminowych.
Edukacja i wychowanie	Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (publiczne i niepubliczne)	Publiczne i niepubliczne placówki edukacyjne realizujące obowiązek szkolny i nauki. <u>Funkcje:</u> Edukacja ogólna i zawodowa dzieci i młodzieży. Kształcenie ogólne dzieci i młodzieży w zakresie podstawy programowej. Przygotowują do dalszej edukacji, rozwijają kompetencje społeczne, wychowują w duchu wartości obywatelskich.
	Powiatowy Zespół Placówek Oświatowo-Wychowawczych w Wejherowie	Zespół instytucji wspierających proces wychowawczy i edukacyjny młodzieży. <u>Funkcje:</u> Organizacja zajęć pozalekcyjnych, wydarzeń edukacyjnych, konkursów, kolonii, wspieranie rozwoju uczniów i nauczycieli.
	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wejherowie	Specjalistyczna placówka wspierająca dzieci, młodzież i ich rodziny. <u>Funkcje:</u> Diagnoza psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna, terapia, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wsparcie dla szkół i przedszkoli

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Centrum Kształcenia Zawodowego	Placówka kształcenia praktycznego. <u>Funkcje:</u> Nauka zawodu, organizacja praktyk zawodowych, kursów i egzaminów kwalifikacyjnych dla uczniów szkół branżowych i techników.
	I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Publiczne szkoły średnie, zarówno dzienne, jak i wieczorowe/weekendowe. <u>Funkcje:</u> Przygotowanie uczniów do matury i dalszego kształcenia, umożliwienie edukacji osobom dorosłym.
	I liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego	
	II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	
	III Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	
	III Liceum Ogólnokształcące	
	IV Liceum Ogólnokształcące	
	Niepubliczna Szkoła Policealna	Niepubliczne szkoły średnie, zarówno dzienne, jak i wieczorowe/weekendowe. <u>Funkcje:</u> Przygotowanie uczniów do wykonywania konkretnego zawodu oraz do egzaminów zawodowych. Możliwość kontynuowania nauki po szkole podstawowej lub średniej.
	Niepubliczna Szkoła Rzemiosła	
	Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	
	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 dla Niesłyszących	Placówka edukacyjna dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. <u>Funkcje:</u> Nauczanie dostosowane do indywidualnych potrzeb uczniów, rehabilitacja, wsparcie terapeutyczne, rozwijanie samodzielności.
	Państwowa Szkoła Muzyczna I St. im. Fryderyka Chopina	Publiczna szkoła artystyczna. <u>Funkcje:</u> Edukacja muzyczna dzieci i młodzieży w zakresie gry na instrumentach, teorii muzyki, rozwijanie wrażliwości artystycznej.

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego	Placówka edukacyjna dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. <u>Funkcje:</u> Nauczanie dostosowane do indywidualnych potrzeb uczniów, rehabilitacja, wsparcie terapeutyczne, rozwijanie samodzielności.
	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2	Zintegrowana placówka edukacyjna. <u>Funkcje:</u> Zapewnienie ciągłości edukacyjnej od przedszkola do końca szkoły podstawowej, opieka i wsparcie rozwoju dzieci.
	Stowarzyszenie Wejherowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku	Organizacja edukacyjna dla seniorów. <u>Funkcje:</u> Edukacja ustawiczna osób starszych, rozwój zainteresowań, aktywizacja społeczna, integracja środowiskowa.
	Przedszkola, żłobki, placówki integracyjne	Placówki opiekuńczo-edukacyjne dla najmłodszych dzieci. <u>Funkcje:</u> Wspieranie rozwoju dziecka poprzez zabawę, naukę i socjalizację. Przedszkola integracyjne umożliwiają wspólne funkcjonowanie dzieci zdrowych i z niepełnosprawnościami.
	Niepubliczne Przedszkole „Akademia Krasnała”	
	Niepubliczne Przedszkole „Akuku”	
	Niepubliczne Przedszkole „Kraina Smyka”	
	Niepubliczne Przedszkole „Leśna Kraina II”	
	Niepubliczne Przedszkole „Leśna Kraina Przedszkolaka”	
	Niepubliczne Przedszkole „Nad rzeczka”	
	Niepubliczne Przedszkole „Urwis”	
	Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Uśmiech Dziecka”	
	Przedszkole Niepubliczne „Kraina Kubusia Puchatka”	
	Przedszkole Niepubliczne „Przygoda”	

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Przedszkole Niepubliczne „Przyjaciele Kubusia Puchatka”	
	Przedszkole Niepubliczne Edukacyjno-Sportowe „Mapeciaki”	
	Przedszkole Niepubliczne „Wędrowniczek”	
	Przedszkole Samorządowe nr 2 im. Kubusia Puchatka	
	Przedszkole Samorządowe nr 3 im. Wesołej ósemki	
	Przedszkole Specjalne	
	Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego im. Bł. Alicji Kotowskiej	
	Placówki opiekuńczo-wychowawcze, świetlice środowiskowe (MOPS)	Placówki wsparcia dziennego działające w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie.
	Klub pracy podwórkowej nr 1	Funkcje:
	Klub pracy podwórkowej nr 2	Opieka popołudniowa, wsparcie edukacyjne i wychowawcze Zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpiecznego miejsca do spędzania czasu wolnego, organizacja zajęć opiekuńczych, wychowawczych, edukacyjnych, profilaktycznych i integracyjnych, wspieranie w odrabianiu lekcji, nauce, rozwijaniu zainteresowań i kompetencji społecznych, praca socjalna i wychowawcza z dziećmi oraz współpraca z rodzinami i szkołami, działania profilaktyczne przeciwdziałające uzależnieniom, przemocy i przestępczości wśród dzieci, promowanie wartości społecznych, współpracy, odpowiedzialności i pozytywnych wzorców.
Ochrona zdrowia	Szpital Specjalistyczny im. F. Ceynowy	Największa i najważniejsza placówka medyczna w powiecie wejherowskim, wchodząca w skład Szpitali Pomorskich Sp. z o.o.

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
		<u>Funkcje:</u> Udzielanie wyspecjalizowanych świadczeń zdrowotnych w zakresie m.in. interny, chirurgii, ginekologii, kardiologii, ortopedii, neurologii i pediatrii, prowadzenie szpitalnych oddziałów ratunkowych, bloków operacyjnych i diagnostyki, funkcjonowanie poradni specjalistycznych i centrum zdrowia psychicznego, zapewnienie całodobowej opieki medycznej, pełnienie funkcji szpitala powiatowego i ponadlokalnego (obszar tzw. „złotego trójkąta”: Gdynia – Rumia – Wejherowo).
	Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna	Instytucja podległa Państwowej Inspekcji Sanitarnej. <u>Funkcje:</u> Nadzór epidemiologiczny i sanitarny nad placówkami publicznymi i żywnością, kontrola jakości wody, powietrza, żywności, nadzór nad szczepieniami, edukacja zdrowotna, reagowanie na zagrożenia epidemiczne i zakaźne.
	NZOZ Bukowa	Placówki medyczne świadczące odpłatne i kontraktowe (NFZ) usługi zdrowotne. <u>Funkcje:</u> Świadczenia w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), opieka internistyczna, pediatryczna, specjalistyczna (np. okulistyka, laryngologia, ginekologia, dermatologia), diagnostyka, badania laboratoryjne i obrazowe, profilaktyka i promocja zdrowia, dostęp do specjalistów bez konieczności hospitalizacji.
	NZOZ Kaszuby	
	NZOZ Medycyna Rodzinna Wejherowo	
	NZOZ CORMED Sp. z o.o. Wejherowo	
	NZOZ "OCULUS"	
	NZOZ „STERMED”	
	NZOZ „NASZ DOM”	
	NZOZ „Polnamed”	
	NZOZ „DIAGMED”	
	NZOZ Przychodnia stomatologiczna	
	NZOZ ALERGA	
	NZOZ BEDAMA	
	NZOZ „Pogoda Ducha”	
	Sim-Med. Przychodnia	
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej	

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Pogotowie Medyczne FALK	Prywatna firma świadcząca usługi ratownictwa medycznego. <u>Funkcje:</u> Transport medyczny, zabezpieczenie imprez, świadczenie pomocy przedmedycznej i ratowniczej w nagłych przypadkach, wsparcie dla systemu publicznego w razie potrzeby.
	Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie	Całodobowe placówki opiekuńcze dla osób starszych i niesamodzielnych.
	Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie	<u>Funkcje:</u> Zapewnienie opieki medycznej i pielęgnacyjnej, wsparcie psychiczne i terapeutyczne, zaspokajanie potrzeb bytowych i zdrowotnych mieszkańców, działania aktywizujące.
	Poradnie zdrowia psychicznego, psychiatria dzieci i dorosłych	Placówki zajmujące się pomocą psychologiczną i psychiatryczną.
	Centrum Zdrowia Psychicznego SPS ZOZ w Lęborku - oddział Wejherowo	<u>Funkcje:</u> Diagnostyka i leczenie zaburzeń psychicznych i emocjonalnych, świadczenia psychoterapeutyczne i farmakologiczne, wsparcie kryzysowe, interwencja w nagłych przypadkach, pomoc dzieciom, młodzieży i dorosłym, prowadzenie programów środowiskowych w ramach reformy psychiatrii środowiskowej.
	Apteki, w tym apteka całodobowa	Ogólnodostępne placówki farmaceutyczne.
	Apteka całodobowa DOZ	<u>Funkcje:</u> Dostępność leków, wsparcie farmaceutyczne. Wydawanie leków na receptę i bez recepty, doradztwo farmaceutyczne, sprzedaż wyrobów medycznych, dermokosmetyków i suplementów, apteka całodobowa zapewnia nieprzerwany dostęp do leków w trybie 24/7.
	Apteka Dr. MAX	
	Apteka BURSZTYNOWA	
	Apteka Gemini	
Kultura i aktywność społeczna	Wejherowskie Centrum Kultury / Filharmonia Kaszubska	Główna instytucja kultury w mieście, prowadzona przez Gminę Miasto Wejherowo. <u>Funkcje:</u> Organizacja wydarzeń kulturalnych: koncertów, spektakli, festiwali, seansów

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
		filmowych, warsztatów, animacja lokalnej kultury i edukacji artystycznej, miejsce spotkań środowisk twórczych i integracji mieszkańców, promocja kultury kaszubskiej i regionalnej.
	Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Majkowskiego	Publiczna biblioteka miejska z zasobami książkowymi i multimedialnymi. <u>Funkcje:</u> Udostępnianie księgozbioru, czasopism, audiobooków i e-booków, organizacja zajęć czytelniczych, literackich i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, działania integrujące społeczność lokalną i wspierające rozwój kompetencji kulturowych.
	Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wejherowie	Instytucja kultury prowadzona przez powiat wejherowski. <u>Funkcje:</u> Koordynacja działalności bibliotek w regionie, gromadzenie i udostępnianie księgozbioru o charakterze naukowym i specjalistycznym, wsparcie edukacji i działań kulturalnych na poziomie powiatu.
	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Gdańskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku – Filia w Wejherowie	Biblioteka specjalistyczna dla nauczycieli, pedagogów i studentów. <u>Funkcje:</u> Gromadzenie literatury pedagogicznej, metodycznej i psychologicznej, wsparcie dla edukacji i doskonalenia nauczycieli, dostęp do zbiorów fachowych i specjalistycznych baz danych.
	Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej	Regionalna instytucja kultury poświęcona dziedzictwu kaszubskiemu i pomorskiemu. <u>Funkcje:</u> Zbieranie, dokumentowanie i udostępnianie zabytków piśmiennictwa i muzyki regionu, prowadzenie wystaw, lekcji muzealnych, koncertów i badań, działalność wydawnicza i edukacyjna promująca kulturę lokalną.
	Kluby seniora, kluby mieszkańców	Miejsca integracji, aktywizacji i wsparcia środowiskowego.

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
		<u>Funkcje:</u> Aktywizacja osób starszych i dorosłych, organizacja zajęć rekreacyjnych, hobbystycznych, edukacyjnych i integracyjnych, przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu.
Infrastruktura mieszkaniowa i lokalowa	Zasoby mieszkaniowe Gminy (lokale socjalne, komunalne)	Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych osób w trudnej sytuacji
Kapitał ludzki i kadry społeczne	Pracownicy MOPS (pracownicy socjalni, asystenci, koordynatorzy)	Wyspecjalizowana kadra do realizacji usług społecznych. <i>1. Świadczenie usług społecznych i wsparcia lokalnego</i> <u>Funkcje:</u> Realizacja usług opiekuńczych, socjalnych, wychowawczych i zdrowotnych, tworzenie oferty wsparcia dla różnych grup (dzieci, seniorów, osób z niepełnosprawnością, rodzin w kryzysie), prowadzenie interwencji kryzysowej i pracy socjalnej. <i>Budowanie relacji i więzi społecznych</i> Wzmacnianie lokalnych sieci wsparcia opartych na zaufaniu, sąsiedztwie i solidarności, integracja mieszkańców wokół wspólnych działań i inicjatyw, animowanie społeczności lokalnej (spotkania, debaty, festyny, warsztaty). <i>2. Wzmacnianie partycypacji i aktywności obywatelskiej</i> <u>Funkcje:</u> Zaangażowanie mieszkańców w podejmowanie decyzji lokalnych (np. konsultacje, budżet obywatelski), wspieranie inicjatyw oddolnych i organizacji obywatelskich, rozwój liderów społecznych, mentorów, aktywistów i wolontariuszy. <i>3. Współpraca międzysektorowa i sieciowanie usług</i> <u>Funkcje:</u> Budowanie partnerstw między instytucjami publicznymi, NGO, biznesem i mieszkańcami, tworzenie zespołów
	Wolontariusze, liderzy lokalni, animatorzy	

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
		interdyscyplinarnych (np. w obszarze przeciwdziałania przemocy, wsparcia rodziny), wspólne rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. <i>4. Rozwój kompetencji i profesjonalizacji kadr</i> <u>Funkcje:</u> Organizacja szkoleń, superwizji, entoringu i wymiany doświadczeń, wdrażanie nowoczesnych narzędzi i metod pracy (case management, streetworking, animacja społeczna). <i>5. Innowacje społeczne i adaptacja do zmian</i> <u>Funkcje:</u> Projektowanie nowych rozwiązań odpowiadających na zmieniające się potrzeby mieszkańców, wykorzystywanie technologii i narzędzi cyfrowych w działaniach społecznych, reagowanie na nowe wyzwania (np. starzenie się społeczeństwa, migracje, zmiany klimatyczne).
Organizacje pozarządowe	Stowarzyszenie Gmin Miast Wejherowo – Reda KOMPAS	Na terenie Gminy Miasta Wejherowo działają różnego rodzaju: <i>1. Kluby sportowe i uczniowskie stowarzyszenia prowadzące szkolenie dzieci, młodzieży i dorosłych.</i> <u>Funkcje:</u> Rozwój sportowy, fizyczny i społeczny mieszkańców, prowadzenie sekcji piłki nożnej, lekkoatletyki, sztuk walki, siatkówki, rugby, kulturystyki, udział w zawodach lokalnych i ogólnopolskich, promowanie zdrowego stylu życia i wychowanie przez sport.
	Polski Związek Niewidomych, Koło Powiatowe	
	Polski Związek Głuchych, Koło Terenowe	
	Hospicjum Św. Judy Tadeusza, przy Parafii Św. Leona	
	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	
	Stowarzyszenie „Naprzód Wejherowo”	

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Wejherowskie Towarzystwo Historyczne	2. Organizacje pozarządowe działające w obszarze kultury i sztuki.
	Stowarzyszenie Etnorium	
	Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego "Nasze Gniazdo"	Funkcje: Edukacja artystyczna i kulturowa, promocja lokalnych twórców, organizacja warsztatów, koncertów, wystaw, wydarzeń historycznych, budowanie tożsamości regionalnej, aktywizacja mieszkańców
	Wejherowskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Autyzmem	
	Stowarzyszenie Błogosławionej Alicji Kotowskiej - Iskra Pamięci	3. Organizacje pozarządowe działające w obszarze ochrony i promocji zdrowia.
	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "Barka"	
	Stowarzyszenie Miłośników Zimnych Kąpieli - Wejherowski Klub Morsów	Funkcje: Prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych (np. dotyczących nowotworów, cukrzycy, zdrowia psychicznego), organizacja warsztatów, szkoleń, prelekcji i wydarzeń promujących zdrowy styl życia, edukacja dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów w zakresie profilaktyki chorób wadliwych i zakaźnych.
	Pomorska Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza Gryf	
	Fundacja Rekreacja	Prowadzenie grup wsparcia dla osób chorych i ich rodzin, udzielanie pomocy psychologicznej (indywidualnej i grupowej), przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu osób doświadczających kryzysu zdrowotnego.
	Morskie Towarzystwo Tenisowe	
	Fundacja Strongman Ostaszewski	Organizacja zajęć ruchowych, sportowych, rekreacyjnych i fizjoterapeutycznych, wspieranie procesu leczenia i rekonwalescencji poprzez aktywność fizyczną, aktywizacja osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych.
	Stowarzyszenie Świat Zwierząt Dla Zwierząt	
	Fundacja Manufaktura Animacji Zmiany i Rozwoju "MAZiR"	Organizowanie wydarzeń kulturalnych, wyjazdów, spotkań integracyjnych dla uczestników i ich rodzin, tworzenie wspólnoty wsparcia opartej na empatii, doświadczeniu i solidarności, współpraca ze szkołami, placówkami medycznymi, instytucjami publicznymi i samorządem.
	Fundacja Pomorze! Kultura i Sztuka	
	Fundacja Amor Veritatis	Organizacja bezpłatnych badań profilaktycznych, konsultacji i porad
	Stowarzyszenie "Wejherowska Wspólnota Pokoleń"	

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Wejherowskie Stowarzyszenie Opiekunów Medycznych	specjalistycznych, ułatwianie kontaktu z lekarzami i terapeutami, działania rzecznicze na rzecz poprawy dostępności opieki zdrowotnej.
	Stowarzyszenie Dla Wejherowian	Zachęcanie do aktywności fizycznej, zrównoważonej diety, rezygnacji z używek,
	Klub Sportowy KS Wejherowo	prowadzenie warsztatów kulinarnych, zajęć sportowych, jogi, rekreacji rodzinnej,
	Fundacja Promocji Polskich Filmów - Mypolishfilmfestival	wzmacnianie postaw prozdrowotnych w codziennym życiu.
	Stowarzyszenie Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Seniorów "Żyj Godnie"	4. <i>Organizacje pozarządowe działające w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami.</i>
	Fundacja Europejskie Spotkania	<u>Funkcje:</u> <i>Rehabilitacja społeczna i zdrowotna</i>
	Misternicy Kaszubscy	Organizacja zajęć rehabilitacyjnych (ruchowych, fizjoterapeutycznych, terapeutycznych), wsparcie w utrzymaniu i poprawie sprawności fizycznej i psychicznej, prowadzenie terapii zajęciowej, logopedycznej, psychologicznej.
	Fundacja Truck Assistance & Aid	
	Wejherowski Klub Kulturowy i Sportowy Siłowych "Apollo"	<i>Aktywizacja zawodowa i społeczna</i>
	Fundacja "Filar"	Przygotowanie do wejścia lub powrotu na rynek pracy (szkolenia, warsztaty, kursy), organizacja praktyk, wolontariatu, zatrudnienia wspieranego, rozwijanie samodzielności i umiejętności społecznych.
	Wejherowska Akademia Piłki Nożnej "Błękitni" Wejherowo	
	Klub Sportowy "Tytani" Wejherowo	<i>Wsparcie edukacyjne i rozwojowe</i>
	Fundacja Rozwoju Artystycznego i Współpracy Międzynarodowej MSM Unicum	Pomoc w integracji w placówkach edukacyjnych, indywidualne zajęcia wspomagające rozwój intelektualny, emocjonalny i społeczny, edukacja włączająca i wspierająca (np. asystenci edukacyjni, dostępność materiałów).
	Stowarzyszenie Na Rzecz Ochrony Zwierząt i Edukacji	
	Nadmorska Grupa Fotograficzna	<i>Działania integracyjne i przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu</i>
	Fundacja "Dom mojego Brata"	Organizacja wydarzeń integracyjnych (pikniki, wyjazdy, imprezy), tworzenie przestrzeni wspólnych dla osób z niepełnosprawnościami i pełnosprawnych,
	Fundacja Pro Bono	budowanie akceptacji społecznej, przeciwdziałanie stereotypom.
	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Powiatu Wejherowskiego	

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Stowarzyszenie Miłośników Muzyki	<i>Wsparcie opiekunów i rodzin</i>
	Fundacja Polskim Artystom "Świat Jest Mały"	Poradnictwo, grupy wsparcia, konsultacje dla rodzin i opiekunów, pomoc w codziennym funkcjonowaniu (opieka wytchnieniowa, doradztwo, interwencje), edukacja na temat niepełnosprawności i możliwości wsparcia systemowego.
	Uczniowski Klub Sportowy "Team Dragon"	
	Wejherowski Klub Sportowy "Gryf"	<i>Usługi asystenckie i pomoc w codziennym funkcjonowaniu</i>
	Chór Mieszany "Cantores Veiheroienses"	Zapewnianie asystentów osobistych osób z niepełnosprawnościami (AOON), pomoc w przemieszczaniu się, załatwianiu spraw urzędowych, zakupach, wizytach lekarskich, wsparcie w dostępie do przestrzeni publicznej i usług.
	Polski Czerwony Krzyż - Oddział Rejonowy w Wejherowie	
	Fundacja "Uśmiech Dziecka"	
	Integracyjne Stowarzyszenie Sportowe "Start" Wejherowo	<i>Rzecznictwo interesów osób z niepełnosprawnościami</i>
	Uczniowski Klub Sportowy "Vikings Asg Wejherowo"	Reprezentowanie środowiska w kontaktach z instytucjami, władzami lokalnymi i krajowymi, działania na rzecz poprawy przepisów, dostępności, usług społecznych, monitoring wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami.
	Klub Karate Kyokushin i Sportów Walki	
	Stowarzyszenie "Primum Lex"	<i>Promocja praw i podmiotowości osób z niepełnosprawnościami</i>
	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Wejherowie	Prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych, promowanie niezależnego życia, równego traktowania i dostępności (architektonicznej, cyfrowej, społecznej), wspieranie udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu publicznym, kulturalnym, edukacyjnym i zawodowym.
	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Oddziałów Urologii oraz Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej Szpitala Specjalistycznego w Wejherowie	
	Stowarzyszenie Kupców i Przedsiębiorców Polskich "Elita"	
	Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych Pułk Czarnieckiego	

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
	Fundacja Wspierania Innowacji Alfa Idea Stowarzyszenie Oświatowe Fundacja Jakuba Wejhera "Nowa Jerozolima" Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Oddziału Neurologii Szpitala Specjalistycznego w Wejherowie Stowarzyszenie Artystów Plastyków "Pasja" Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych "Hospicjum" pw. Św. Judy Tadeusza Stowarzyszenie Wejherowski Chór Mieszany "Camerata Musicale" Fundacja Moc serc	
Transport i dostępność	Komunikacja miejska, ścieżki rowerowe, dostępność instytucji	Transport i dostępność to elementy infrastruktury i organizacji przestrzeni, które zapewniają mieszkańcom możliwość swobodnego, bezpiecznego i równego dostępu do usług, miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury oraz rekreacji. <u>Funkcje:</u> <i>Zapewnienie mobilności mieszkańców</i> Umożliwienie codziennego przemieszczania się do pracy, szkoły, na zakupy czy do instytucji publicznych, skracanie czasu dojazdu i zwiększanie wygody podróży, połączenie obszarów miejskich z podmiejskimi i wiejskimi. <i>Integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu</i> Zapewnienie połączeń dla osób mieszkających w oddalonych dzielnicach lub sołectwach, tworzenie dostępnych cenowo i bezpiecznych rozwiązań transportowych, wspieranie niezależności osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Obszar zasobu	Typ/Instytucja	Funkcja/Opis
		<i>Bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej</i> Poprawa jakości infrastruktury drogowej (chodniki, przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe), dostosowanie oświetlenia ulicznego i systemów informacji pasażerskiej, zwiększenie bezpieczeństwa pasażerów i pieszych. <i>Dostępność architektoniczna i cyfrowa</i> Likwidacja barier architektonicznych w transporcie publicznym i budynkach użyteczności publicznej, stosowanie oznaczeń i komunikatów dostosowanych do osób z niepełnosprawnościami (pętle indukcyjne, napisy, komunikaty głosowe), rozwój aplikacji i narzędzi cyfrowych ułatwiających planowanie podróży. <i>Ekologiczny i zrównoważony transport</i> Rozwój komunikacji zbiorowej jako alternatywy dla transportu indywidualnego, inwestowanie w pojazdy niskoemisyjne i infrastrukturę rowerową, wspieranie transportu współdzielonego (carsharing, rowery miejskie). <i>Powiązanie z usługami społecznymi i gospodarczymi</i> Planowanie tras transportu publicznego tak, by zapewniały dostęp do urzędów, placówek zdrowotnych, szkół, ośrodków kultury, miejsc pracy, wspieranie aktywności gospodarczej przez dobre połączenia komunikacyjne.

Zidentyfikowane zasoby Gminy Miasta Wejherowo świadczą o wysokim stopniu instytucjonalnej gotowości do realizacji zadań z zakresu polityki społecznej. Bogata sieć instytucji, zaangażowane kadry oraz aktywność środowisk lokalnych tworzą solidne podstawy do wdrażania rozwiązań wspierających osoby i grupy w trudnej sytuacji życiowej.

Analiza sytuacji społecznej Gminy Miasta Wejherowo wskazuje na konieczność stopniowego odchodzenia od opieki instytucjonalnej na rzecz kompleksowych usług środowiskowych świadczonych lokalnie, blisko miejsca zamieszkania osób potrzebujących.

Potrzeby te wynikają zarówno z rosnącej liczby osób wymagających wsparcia w tym seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysach życiowych, jak i z ograniczonej dostępności dotychczasowych form pomocy. Kluczowe obszary wymagające interwencji obejmują:

1. Rozwój usług środowiskowych

- **Wsparcie w miejscu zamieszkania** – usługi opiekuńcze i asystenckie dla osób starszych, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami.
- **Mobilne formy pomocy** – pielęgniarki środowiskowe, streetworkerzy, mobilne poradnictwo psychologiczne i prawne.
- **Wsparcie rodzin zastępczych** – szkolenia, grupy wsparcia, pomoc specjalistyczna, by ograniczać umieszczanie dzieci w placówkach.

2. Integracja usług

- **Jedno miejsce koordynacji** – rola CUS jako punktu integrującego pomoc społeczną, zdrowotną, edukacyjną i mieszkaniową.
- **Zespoły interdyscyplinarne** – w pracy z rodzinami doświadczającymi przemocy, kryzysów wychowawczych, bezdomności.
- **Lepszy przepływ informacji** między instytucjami (MOPS/CUS, PCPR, szkoły, OPS z innych gmin, organizacje pozarządowe).

3. Dostęp do mieszkań wspieranych

- **Mieszkania treningowe** – dla osób wychodzących z pieczy zastępczej, opuszczających zakłady karne, młodzieżowych ośrodków wychowawczych.
- **Mieszkania wspomagane** – dla osób starszych, z niepełnosprawnościami, ofiar przemocy domowej.
- **Mieszkania interwencyjne** – dla ofiar przemocy domowej.
- **Współpraca z TBS i deweloperami** – w celu tworzenia mieszkań o funkcjach wspierających.

4. Wsparcie zdrowia psychicznego w środowisku lokalnym

- Punkty konsultacyjne i poradnie środowiskowe bez konieczności skierowania.
- Programy wczesnej interwencji dla dzieci i młodzieży.
- Grupy wsparcia dla opiekunów rodzinnych (tzw. caregivers).

5. Aktywizacja społeczno-zawodowa

- Programy reintegracyjne dla osób długotrwale bezrobotnych, w tym z niepełnosprawnościami.
- Współpraca z przedsiębiorstwami społecznymi i NGO w tworzeniu miejsc pracy.

- Warsztaty i szkolenia rozwijające umiejętności miękkie i zawodowe.

6. Rozwój wolontariatu i samopomocy

- Budowanie lokalnych sieci wsparcia sąsiedzkiego.
- Programy wolontariatu senioralnego i młodzieżowego.
- Animacja lokalna – świetlice, kluby, grupy sąsiedzkie.

7. Eliminacja barier w dostępie do usług

- **Transport door-to-door** dla osób z ograniczoną mobilnością.
- **Dostępność architektoniczna** instytucji publicznych.
- **Dostępność cyfrowa** formularzy, informacji, zapisów na usługi.

Tak sformułowane potrzeby pozwalają na precyzyjne określenie kierunków działań strategicznych, które powinny zostać uwzględnione w planach rozwoju Centrum Usług Społecznych oraz lokalnej polityki społecznej, zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji.

Przedstawiona mapa potrzeb pokazuje, że rozwój lokalnej polityki społecznej powinien koncentrować się na kilku priorytetowych kierunkach: wzmacnianiu dostępności usług dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, rozwoju wsparcia środowiskowego dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, przeciwdziałaniu bezdomności oraz integracji rodzin z dziećmi. Tylko świadome, zintegrowane działania uwzględniające zarówno potencjał, jak i ograniczenia istniejących zasobów, pozwolą na budowanie trwałego systemu lokalnej solidarności społecznej.

III. Planowane cele i zadania

Realizacja procesu deinstytucjonalizacji w Gminie Miasta Wejherowo wymaga jasno określonych priorytetów, celów i skoordynowanych działań, które będą odpowiadały na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców. Planowanie odbywa się w oparciu o analizę danych statystycznych, diagnozę lokalnych zasobów i barier oraz wnioski wynikające z konsultacji społecznych.

Celem nadrzędnym jest przekształcenie systemu wsparcia społecznego z modelu opartego głównie na opiece instytucjonalnej w model środowiskowy, zapewniający mieszkańcom dostęp do zintegrowanych, elastycznych i łatwo dostępnych usług świadczonych w miejscu ich zamieszkania lub w jego najbliższym otoczeniu.

Przyjęte cele i działania są zgodne z kierunkami wyznaczonymi w Strategii rozwoju usług społecznych do roku 2030 (Uchwała nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r.) oraz uwzględniają priorytety polityki społecznej państwa, województwa pomorskiego i powiatu wejherowskiego.

Zgodnie z powyższym określono cele ogólne, cele szczegółowe oraz proponowane działania w poszczególnych obszarach problemowych, tak aby zapewnić spójność działań różnych podmiotów jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i partnerów społecznych – w procesie deinstytucjonalizacji.

Cel ogólny I: Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.

Cele szczegółowe	Zadania
Rozwój form wsparcia mieszkaniowego, w tym mieszkań treningowych, wspieranych i interwencyjnych, umożliwiających stopniowe usamodzielnianie się.	1. Diagnoza potrzeb mieszkaniowych ➤ Przeprowadzenie analizy liczby osób i rodzin wymagających wsparcia mieszkaniowego (w tym bezdomnych, zagrożonych bezdomnością, opuszczających pieczę zastępczą, ośrodki wychowawcze, placówki opiekuńcze, domy pomocy społecznej). ➤ Opracowanie lokalnej mapy dostępnych zasobów mieszkaniowych

	oraz potencjalnych lokalizacji nowych form wsparcia. 2. Tworzenie mieszkań treningowych ➤ Adaptacja lokali komunalnych lub innych zasobów mieszkaniowych na mieszkania treningowe. ➤ Opracowanie i wdrożenie regulaminu funkcjonowania mieszkań, określającego kryteria przyjęcia, czas pobytu i obowiązki mieszkańców. ➤ Zapewnienie wsparcia asystenta osoby/rodziny w okresie pobytu. 3. Rozwój mieszkań wspieranych ➤ Przygotowanie mieszkań dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów. ➤ Zapewnienie usług opiekuńczych, terapeutycznych i socjalnych w miejscu zamieszkania. ➤ Stała współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzenia mieszkań wspieranych. 4. Mieszkania interwencyjne ➤ Utworzenie lokali przeznaczonych do natychmiastowego przyjęcia osób w sytuacjach kryzysowych (przemoc domowa, nagła utrata mieszkania, powrót z placówki resocjalizacyjnej). ➤ Wyposażenie mieszkań w podstawowe sprzęty i środki do samodzielnego funkcjonowania. ➤ Zapewnienie krótkoterminowego wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego.
--	--

	5. Wsparcie w procesie usamodzielniania się ➤ Opracowanie indywidualnych planów usamodzielnienia dla każdego mieszkańca. ➤ Prowadzenie warsztatów z zarządzania budżetem domowym, kompetencji życiowych i umiejętności społecznych. ➤ Wsparcie w poszukiwaniu pracy i stałego miejsca zamieszkania. 6. Zapewnienie stabilności funkcjonowania ➤ Zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie mieszkań w budżecie gminy i poprzez pozyskiwanie funduszy zewnętrznych (np. EFS+, Fundusz Doplát BGK). ➤ Monitorowanie efektów funkcjonowania mieszkań i wprowadzanie zmian na podstawie ewaluacji.
Rozwój programów aktywizacji społeczno-zawodowej ukierunkowanych na powrót na rynek pracy.	1. Rozwój zindywidualizowanych ścieżek aktywizacji ➤ Tworzenie i wdrażanie Indywidualnych Planów Działania (IPD) dla uczestników programów. ➤ Łączenie działań z zakresu edukacji, szkoleń, staży i wolontariatu w procesie reintegracji. ➤ Wprowadzenie mentoringu i coaching'u zawodowego. 2. Organizacja szkoleń i kursów zawodowych ➤ Uruchamianie kursów zgodnych z potrzebami lokalnego rynku pracy (np. w branży budowlanej, gastronomicznej, opiekuńczej, logistycznej, ICT).

	➤ Współpraca z lokalnymi przedsiębiorstwami przy projektowaniu programów szkoleniowych. ➤ Włączenie modułów rozwijających kompetencje cyfrowe i językowe. 3. Wsparcie w zdobywaniu doświadczenia zawodowego ➤ Organizacja staży, prac interwencyjnych i robót publicznych. ➤ Tworzenie stanowisk pracy w ramach spółdzielni socjalnych i przedsiębiorstw społecznych. ➤ Ułatwienie podjęcia wolontariatu jako formy przygotowania do pracy etatowej. 4. Działania motywujące i integracyjne ➤ Prowadzenie warsztatów kompetencji miękkich (komunikacja, praca zespołowa, radzenie sobie ze stresem). ➤ Organizacja grup wsparcia dla osób powracających na rynek pracy. ➤ Włączenie działań kulturalnych i rekreacyjnych w proces reintegracji społecznej. 5. Wsparcie towarzyszące ➤ Zapewnienie opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi w czasie udziału w szkoleniach i stażach. ➤ Wsparcie transportowe (bilety, dowóz) dla osób z ograniczoną mobilnością. ➤ Poradnictwo prawne, finansowe i psychologiczne związane z podjęciem zatrudnienia. 6. Współpraca z pracodawcami
--	--

	➤ Organizacja giełd pracy i spotkań networkingowych. ➤ Wprowadzanie zachęt dla pracodawców zatrudniających osoby zagrożone wykluczeniem (np. refundacje, szkolenia). ➤ Tworzenie partnerstw lokalnych na rzecz zatrudnienia. 7. Ewaluacja i monitoring ➤ Systematyczne badanie skuteczności programów (liczba osób, które podjęły zatrudnienie, utrzymały je po 6–12 miesiącach). ➤ Wprowadzanie zmian i udoskonaleń na podstawie wyników ewaluacji i opinii uczestników.
Wzmocnienie systemu profilaktyki bezdomności poprzez działania informacyjne i edukacyjne skierowane do grup ryzyka.	1. Prowadzenie kampanii informacyjnych ➤ Opracowanie materiałów edukacyjnych (broszury, ulotki, plakaty, infografiki, filmy) informujących o dostępnych formach wsparcia i możliwych konsekwencjach zaniedbania problemu. ➤ Prowadzenie kampanii w lokalnych mediach, internecie, mediach społecznościowych oraz w miejscach często odwiedzanych przez grupy ryzyka (przychodnie, OPS, urzędy, szkoły). ➤ Uwzględnienie w przekazie języka prostego i zrozumiałego, dostosowanego do odbiorcy. 2. Edukacja w środowisku lokalnym ➤ Organizacja spotkań, warsztatów i szkoleń dla mieszkańców w zakresie profilaktyki bezdomności, zarządzania budżetem

	domowym, rozwiązywania konfliktów rodzinnych, utrzymania mieszkania. ➤ Szkolenia dla nauczycieli, pracowników socjalnych, kuratorów, policji i liderów społecznych w zakresie wczesnego reagowania na sygnały zagrożenia bezdomnością. 3. Wczesne wsparcie interwencyjne ➤ Utworzenie lub wzmocnienie punktów konsultacyjnych, w których osoby z grup ryzyka mogą uzyskać poradnictwo mieszkaniowe, prawne i socjalne. ➤ Wprowadzenie systemu „szybkiej reakcji” – przekazywanie zgłoszeń o zagrożeniu bezdomnością do odpowiednich służb i uruchamianie natychmiastowego wsparcia. 4. Wsparcie w zakresie zadłużeń mieszkaniowych ➤ Prowadzenie poradnictwa w zakresie spłaty zadłużeń i negocjacji z wierzycielami. ➤ Organizacja programów oddłużeniowych we współpracy z gminą, spółdzielniami i wspólnotami mieszkaniowymi. ➤ Udzielanie pomocy w uzyskaniu dodatków mieszkaniowych lub innych form wsparcia finansowego. 5. Promowanie i rozwijanie usług środowiskowych ➤ Informowanie o alternatywnych formach wsparcia mieszkaniowego – mieszkaniach treningowych, wspieranych, interwencyjnych. ➤ Rozwijanie lokalnych sieci wsparcia, w tym wolontariatu sąsiedzkiego i grup samopomocowych.
--	---

	6. Monitoring i ewaluacja działań profilaktycznych ➤ Prowadzenie statystyk i analiz liczby osób, które dzięki działaniom profilaktycznym uniknęły bezdomności. ➤ Ocena skuteczności kampanii i szkoleń na podstawie ankiet, wywiadów i danych z instytucji. ➤ Aktualizacja działań w odpowiedzi na zmieniające się warunki społeczno-ekonomiczne.
--	--

Cel ogólny II. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cele szczegółowe	Zadania
Zapewnienie wczesnej identyfikacji potrzeb i szybkiego dostępu do diagnozy oraz specjalistycznego wsparcia.	1. Wczesne wykrywanie i diagnoza. ➤ Współpraca z lekarzami POZ, psychologami, szkołami, pracownikami socjalnymi w celu szybkiego kierowania osób do specjalistów zdrowia psychicznego. ➤ Organizacja lokalnych punktów konsultacyjnych dla mieszkańców, gdzie możliwa jest wstępna diagnoza i skierowanie do dalszej pomocy. ➤ Wprowadzenie systemu szkoleń dla nauczycieli, policji, pracowników socjalnych i urzędników w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów kryzysu psychicznego.
Rozwój zintegrowanych usług środowiskowych umożliwiających życie w społeczności lokalnej zamiast w instytucjach całodobowych.	1. Rozbudowa i finansowanie usług asystenckich i opiekuńczych w miejscu zamieszkania ➤ Zapewnienie usług asystentów i opiekunów wspierających codzienne funkcjonowanie osób z zaburzeniami psychicznymi w domu.

	➤ Organizacja wsparcia w zakresie samodzielności, zdrowia i integracji społecznej. 2. Wsparcie aktywności społecznej i integracji ➤ Realizacja programów animacji społecznej, klubów wsparcia, warsztatów umiejętności społecznych. ➤ Ułatwianie dostępu do instytucji kultury, edukacji i rekreacji. 3. Rozwój usług wsparcia kryzysowego i interwencyjnego w środowisku lokalnym ➤ Uruchomienie telefonów zaufania, punktów konsultacyjnych i wsparcia interwencyjnego. ➤ Organizacja wsparcia kryzysowego dostępnego w trybie 24/7. 4. Współpraca międzyinstytucjonalna i koordynacja działań ➤ Ustanowienie mechanizmów współpracy pomiędzy służbami zdrowia, pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i samorządem. ➤ Koordynacja opieki i monitorowanie postępów osób korzystających z usług. 5. Edukacja i wsparcie rodzin/opiekunów ➤ Prowadzenie szkoleń, poradnictwa i grup wsparcia dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi. ➤ Promowanie roli rodzin w procesie rehabilitacji i integracji społecznej.
Zwiększenie dostępności i różnorodności form wsparcia mieszkaniowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	1. Rozwój nowych miejsc w mieszkaniach treningowych i wspieranych ➤ Pozyskanie i adaptacja lokali na mieszkania treningowe i wspierane.

	➤ Zapewnienie odpowiedniego wyposażenia i dostosowania mieszkań do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.
	2. Wprowadzenie różnorodnych form wsparcia mieszkaniowego ➤ Uruchomienie mieszkań interwencyjnych i przejściowych dla osób wymagających szybkiego wsparcia. ➤ Rozwój usług asystenckich, opiekuńczych i terapeutycznych w miejscu zamieszkania.
	3. Wspieranie samodzielności mieszkańców ➤ Organizacja programów treningu umiejętności życia codziennego i zarządzania gospodarstwem domowym. ➤ Prowadzenie warsztatów z zakresu radzenia sobie z chorobą, budżetowania i integracji społecznej.
	4. Wzmacnianie wsparcia środowiskowego powiązanego z mieszkaniami ➤ Zapewnienie regularnego dostępu do specjalistów (psychologów, terapeutów, pracowników socjalnych). ➤ Koordynacja działań między usługami zdrowotnymi a mieszkaniowymi.
	5. Promocja i informowanie o dostępnych formach wsparcia ➤ Prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin i opiekunów. ➤ Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
	6. Zapewnienie trwałości i stabilności wsparcia

	➤ Wypracowanie mechanizmów finansowania i trwałego funkcjonowania mieszkań wspieranych. ➤ Monitorowanie sytuacji mieszkańców i dostosowywanie wsparcia do ich zmieniających się potrzeb. 7. Współpraca z sektorem prywatnym i NGO ➤ Zachęcanie do partnerstw w zakresie tworzenia i zarządzania mieszkaniem wspieranymi. ➤ Angażowanie organizacji pozarządowych w realizację usług wspomagających samodzielność mieszkańców.
Wzmocnienie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	1. Organizacja programów treningu kompetencji społecznych i zawodowych ➤ Realizacja warsztatów rozwijających umiejętności komunikacji, pracy zespołowej, radzenia sobie ze stresem. ➤ Szkolenia praktyczne dostosowane do indywidualnych możliwości uczestników. 2. Wsparcie w edukacji i szkoleniach zawodowych ➤ Umożliwienie dostępu do kursów zawodowych, szkoleń i programów podnoszących kwalifikacje. ➤ Organizowanie staży i praktyk zawodowych w różnych sektorach. 3. Rozwój form wsparcia zatrudnienia wspomagane ➤ Tworzenie i rozwijanie miejsc pracy chronionej oraz wspieranej.

	➤ Zatrudnianie asystentów pracy, którzy pomagają w adaptacji i utrzymaniu zatrudnienia. 4. Wspieranie przedsiębiorczości i samodzielności zawodowej ➤ Doradztwo i konsultacje w zakresie podejmowania działalności gospodarczej. ➤ Pomoc w pozyskiwaniu środków na założenie własnej działalności. 5. Promocja integracji społecznej ➤ Organizowanie działań rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych wspierających integrację społeczną. ➤ Tworzenie grup wsparcia i klubów aktywności dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 6. Współpraca z pracodawcami i instytucjami rynku pracy ➤ Prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych dla pracodawców na temat zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi. ➤ Nawiązywanie partnerstw z lokalnymi przedsiębiorstwami i instytucjami wspierającymi zatrudnienie.
Zapewnienie systemowego wsparcia rodzinom i opiekunom osób z zaburzeniami psychicznymi.	1. Organizacja grup wsparcia dla rodzin i opiekunów ➤ Prowadzenie regularnych spotkań grup wsparcia umożliwiających wymianę doświadczeń i emocjonalne wsparcie. ➤ Moderowanie grup przez wykwalifikowanych specjalistów (psychologów, terapeutów).

	2. Edukacja i szkolenia dla rodzin i opiekunów ➤ Organizacja warsztatów i kursów dotyczących rozumienia zaburzeń psychicznych, metod radzenia sobie z kryzysami oraz opieki nad osobą chorą. ➤ Informowanie o prawach, dostępnych usługach i formach wsparcia. 3. Zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego i prawnego ➤ Udzielanie rodzinom i opiekunom fachowego wsparcia psychologicznego oraz doradztwa prawnego. ➤ Konsultacje indywidualne oraz telefoniczne. 4. Wspieranie opiekunów w radzeniu sobie z wypaleniem i stresem ➤ Organizowanie programów profilaktyki wypalenia zawodowego i opiekuńczego. ➤ Propozycja form relaksu i regeneracji (np. warsztaty mindfulness, zajęcia relaksacyjne). 5. Pomoc w organizacji opieki zastępczej i odciażającej (respitowej) ➤ Umożliwienie rodzinom korzystania z usług opieki zastępczej na czas odpoczynku opiekunów. ➤ Rozwijanie dostępności usług dziennego wsparcia i krótkoterminowej pomocy. 6. Tworzenie systemu informacji i koordynacji wsparcia dla rodzin ➤ Opracowanie i udostępnienie kompleksowych materiałów informacyjnych
--	---

	dotyczących pomocy i usług dostępnych w regionie. ➤ Koordynacja współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny osób z zaburzeniami psychicznymi. 7. Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz rodzin i opiekunów ➤ Promowanie i finansowanie lokalnych projektów oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin i opiekunów. ➤ Angażowanie społeczności lokalnej w działania wspierające opiekunów.
Zwiększenie świadomości społecznej i zmniejszenie stygmatyzacji osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego.	1. Kampanie edukacyjne i informacyjne ➤ Organizacja cyklicznych kampanii społecznych promujących wiedzę na temat zaburzeń psychicznych i kryzysów psychicznych. ➤ Publikowanie materiałów edukacyjnych w mediach lokalnych, społecznościowych i na platformach internetowych. 2. Warsztaty i szkolenia dla społeczności lokalnej ➤ Prowadzenie szkoleń dla mieszkańców, pracowników instytucji publicznych, szkół i organizacji pozarządowych dotyczących rozumienia problemów zdrowia psychicznego. ➤ Szkolenia z zakresu pierwszej pomocy psychologicznej i przeciwdziałania dyskryminacji. 3. Włączanie osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego w działania społeczne ➤ Wspieranie inicjatyw i wydarzeń, w których osoby po kryzysie psychicznym mogą

	aktywnie uczestniczyć i dzielić się swoimi historiami (np. debaty, spotkania, teatry społecznościowe). ➤ Promowanie ich udziału w organizacjach pozarządowych i grupach wsparcia. 4. Współpraca z mediami lokalnymi ➤ Edukowanie dziennikarzy i redaktorów w zakresie rzetelnego i bez stygmatyzującego przedstawiania tematów zdrowia psychicznego. ➤ Tworzenie materiałów prasowych, wywiadów i reportaży pokazujących pozytywne przykłady osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego. 5. Wspieranie inicjatyw artystycznych i kulturalnych ➤ Organizacja wydarzeń artystycznych (np. wystaw, spektakli, koncertów) poruszających tematykę zdrowia psychicznego i przeciwdziałania stygmatyzacji. ➤ Angażowanie lokalnych artystów i twórców do promowania pozytywnych wzorców. 6. Promowanie pozytywnych wzorców i historii sukcesu ➤ Publikowanie historii osób, które skutecznie poradziły sobie z kryzysem psychicznym i prowadzą aktywne życie społeczne oraz zawodowe. ➤ Tworzenie baz danych i materiałów inspirujących dla innych osób oraz społeczności. 7. Współpraca z instytucjami edukacyjnymi
--	---

	➤ Wprowadzanie programów edukacyjnych dotyczących zdrowia psychicznego w szkołach i placówkach oświatowych. ➤ Organizacja spotkań z ekspertami i osobami z doświadczeniem kryzysu psychicznego dla młodzieży.
--	--

Cel ogólny III. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Cele szczegółowe	Zadania
Opracowanie i wdrożenie modelu usług społecznych dostosowanego do zidentyfikowanych potrzeb.	1. Projektowanie katalogu usług społecznych ➤ Określenie zakresu usług (np. opieka domowa, wsparcie psychologiczne, rehabilitacja, doradztwo zawodowe, wsparcie w integracji społecznej). ➤ Ustalenie form i metod realizacji usług (stacjonarne, mobilne, online). ➤ Uwzględnienie elastyczności modelu dla różnorodnych potrzeb. 2. Opracowanie standardów jakości usług ➤ Zdefiniowanie norm i standardów dotyczących świadczenia usług (np. czas reakcji, jakość obsługi, poziom profesjonalizmu). ➤ Ustalenie wskaźników efektywności i jakości. 3. Stworzenie procedur współpracy międzyinstytucjonalnej ➤ Wypracowanie zasad kooperacji z jednostkami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, służbą zdrowia, placówkami edukacyjnymi.

	➤ Ustalenie kanałów komunikacji i przepływu informacji między partnerami.
Zapewnienie dostępności i ciągłości świadczonych usług społecznych.	1. Utworzenie i wyposażenie punktów świadczenia usług ➤ Wybór lokalizacji uwzględniający dostępność dla osób potrzebujących (m.in. bliskość komunikacji, bariery architektoniczne). ➤ Zapewnienie odpowiedniego wyposażenia i infrastruktury do świadczenia usług (np. pomieszczenia, sprzęt, środki pomocnicze). 2. Zorganizowanie zespołów pracowników i wolontariuszy ➤ Rekrutacja i zatrudnienie specjalistów oraz wsparcie dla wolontariuszy. ➤ Przydzielenie odpowiedzialności i zakresów działań w zespole. 3. Zapewnienie elastyczności form świadczenia usług ➤ Rozwój usług mobilnych (np. wizyty w domu klienta). ➤ Wprowadzenie usług zdalnych (telefon, internet) dla osób o ograniczonej mobilności. 4. Stworzenie mechanizmów monitorowania dostępności usług ➤ Regularne badanie satysfakcji i opinii użytkowników dotyczących dostępności i jakości usług. ➤ Analiza liczby osób korzystających oraz czasu oczekiwania na wsparcie. 5. Wdrożenie systemu zarządzania ciągłością usług

	➤ Opracowanie planów awaryjnych na wypadek przerw w świadczeniu usług (np. choroby personelu, sytuacje losowe). ➤ Zapewnienie zastępstw i zasobów umożliwiających nieprzerwane świadczenie pomocy. 6. Koordynacja działań z lokalnymi instytucjami i organizacjami ➤ Utrzymywanie współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz osób potrzebujących wsparcia, aby uzupełniać i wzmacniać zakres świadczonych usług. ➤ Organizowanie regularnych spotkań koordynacyjnych i wymiany informacji.
Podniesienie kompetencji kadr realizujących usługi społeczne.	1. Wdrożenie systemu superwizji i konsultacji merytorycznych ➤ Zapewnienie regularnego wsparcia eksperckiego dla pracowników (superwizje, coaching, mentoring). ➤ Umożliwienie konsultacji trudnych przypadków i wymiany doświadczeń. 2. Promowanie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk ➤ Organizowanie spotkań, konferencji i sesji networkingowych między pracownikami różnych jednostek i organizacji. ➤ Tworzenie platformy do dzielenia się materiałami, wiedzą i pomysłami. 3. Motywowanie i wspieranie rozwoju zawodowego pracowników ➤ Wdrożenie systemu uznawania i nagradzania osiągnięć oraz zaangażowania.

	➤ Ułatwienie dostępu do kursów, certyfikacji i dalszej edukacji.
Zwiększenie świadomości społecznej na temat dostępnych usług i ich znaczenia.	1. Przygotowanie i realizacja kampanii informacyjnych ➤ Opracowanie przekazu dostosowanego do różnych grup odbiorców (osoby potrzebujące, rodziny, społeczność lokalna). ➤ Wykorzystanie różnych kanałów komunikacji: media społecznościowe, lokalne media, plakaty, ulotki, spoty radiowe i telewizyjne. 2. Publikowanie materiałów edukacyjnych i promocyjnych ➤ Tworzenie i dystrybucja broszur, poradników, infografik dotyczących dostępnych usług i sposobów korzystania z nich. ➤ Aktualizacja informacji na stronach internetowych i w lokalnych biuletynach. 3. Organizacja spotkań i konsultacji z mieszkańcami ➤ Inicjowanie i prowadzenie otwartych spotkań, debat, warsztatów informacyjnych. ➤ Zbieranie opinii i sugestii dotyczących potrzeb i oczekiwań społeczności. 4. Współpraca z lokalnymi liderami i instytucjami ➤ Zaangażowanie liderów opinii, przedstawicieli organizacji pozarządowych, duchownych, nauczycieli w promowanie usług. ➤ Partnerstwo z instytucjami edukacyjnymi, kulturalnymi i samorządowymi w działaniach informacyjnych.

	5. Wykorzystanie przykładów dobrych praktyk i historii sukcesu ➤ Prezentowanie pozytywnych efektów korzystania z usług społecznych przez osoby, które otrzymały wsparcie. ➤ Publikacja wywiadów, relacji i materiałów multimedialnych pokazujących realne korzyści.
--	---

Cel ogólny IV. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności.

Cele szczegółowe	Zadania
Zwiększenie dostępności infrastruktury i usług lokalnych dla osób z niepełnosprawnościami.	1. Dostosowanie przestrzeni publicznej i obiektów ➤ Likwidacja barier architektonicznych (np. montaż podjazdów, wind, dostosowanie toalet). ➤ Zapewnienie odpowiedniego oznakowania, oświetlenia i elementów ułatwiających orientację w przestrzeni. ➤ Montaż urządzeń wspomagających osoby z dysfunkcjami wzroku i słuchu (np. pętle indukcyjne, tablice w alfabecie Braille’a). 2. Zapewnienie dostępnego transportu publicznego ➤ Wprowadzenie lub modernizacja pojazdów dostosowanych do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. ➤ Szkolenia dla kierowców i personelu transportu z obsługi pasażerów wymagających szczególnego wsparcia. 3. Rozwój usług cyfrowych przyjaznych osobom z niepełnosprawnościami

	➤ Dostosowanie stron internetowych i aplikacji miejskich do standardów WCAG. ➤ Udostępnianie materiałów w formach alternatywnych (np. napisy, tłumaczenie na PJM, wersje audio). 4. Wsparcie organizacji pozarządowych i inicjatyw lokalnych w działaniach na rzecz dostępności ➤ Udzielanie grantów i dotacji na projekty poprawiające dostępność. ➤ Wspieranie wolontariatu i sieci pomocowych.
Rozwój programów wsparcia i rehabilitacji umożliwiających samodzielne funkcjonowanie.	1. Rozwój usług asystenckich i opiekuńczych ➤ Zatrudnianie i szkolenie asystentów osób z niepełnosprawnościami. ➤ Organizacja usług opieki wytchnieniowej dla rodzin i opiekunów. 2. Tworzenie grup wsparcia i programów integracyjnych ➤ Organizowanie spotkań, warsztatów i zajęć grupowych wspierających rozwój kompetencji społecznych. ➤ Prowadzenie programów integrujących osoby z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną. 3. Współpraca z instytucjami ochrony zdrowia, edukacji i rynku pracy ➤ Koordynowanie działań z ośrodkami zdrowia, szkołami i pracodawcami. ➤ Wypracowanie mechanizmów płynnego przejścia z rehabilitacji do aktywności zawodowej lub społecznej.
Promowanie aktywnego uczestnictwa osób z	1. Organizacja wydarzeń integracyjnych i kulturalnych

niepełnosprawnościami w życiu społecznym, kulturalnym i zawodowym.	➤ Festiwale, pikniki, wystawy, koncerty z udziałem osób z niepełnosprawnościami jako uczestników i twórców. ➤ Zapewnienie dostępności tych wydarzeń (tłumaczenie PJM, pętle indukcyjne, dostęp architektoniczny). 2. Rozwój programów aktywizacji zawodowej ➤ Organizacja kursów i szkoleń dostosowanych do możliwości uczestników. ➤ Tworzenie staży i miejsc pracy w partnerstwie z lokalnymi przedsiębiorstwami. ➤ Wsparcie w zakładaniu działalności gospodarczej przez osoby z niepełnosprawnościami. 3. Zapewnienie dostępu do edukacji i szkoleń ➤ Organizacja zajęć podnoszących kwalifikacje (w tym online, z uwzględnieniem potrzeb osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu). ➤ Wsparcie w ukończeniu edukacji formalnej i pozyskiwaniu nowych kompetencji. 4. Tworzenie i wspieranie klubów, stowarzyszeń i grup zainteresowań ➤ Prowadzenie klubów sportowych, artystycznych i hobbystycznych dostępnych dla osób z różnym stopniem sprawności. ➤ Finansowanie i promocja inicjatyw oddolnych tworzonych przez same osoby z niepełnosprawnościami. 5. Rozwój wolontariatu włączającego ➤ Zachęcanie osób z niepełnosprawnościami do angażowania się w wolontariat.
---	---

	➤ Organizacja szkoleń i dopasowanie zadań do możliwości wolontariuszy. 6. Usuwanie barier w dostępie do przestrzeni publicznej i instytucji ➤ Zapewnienie dostępności miejsc pracy, szkół, domów kultury, obiektów sportowych. ➤ Wprowadzanie rozwiązań wspierających uczestnictwo, np. transportu specjalistycznego.
Podnoszenie świadomości społecznej i przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami.	1. Realizacja kampanii społecznych ➤ Tworzenie i publikowanie materiałów promujących równe traktowanie oraz pozytywny wizerunek osób z niepełnosprawnościami. ➤ Wykorzystanie mediów lokalnych, internetu i wydarzeń plenerowych do szerokiego dotarcia z przekazem. 2. Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i instytucjach ➤ Organizowanie lekcji, warsztatów i spotkań z udziałem osób z niepełnosprawnościami. ➤ Wprowadzanie treści o integracji i różnorodności do programów edukacyjnych. 3. Współpraca z mediami i influencerami ➤ Promowanie historii sukcesu, osiągnięć i aktywności osób z niepełnosprawnościami. ➤ Zachęcanie mediów do stosowania języka neutralnego i pozbawionego stereotypów. 4. Organizacja wydarzeń integracyjnych ➤ Pikniki, festiwale, konferencje i panele dyskusyjne z udziałem osób

	z niepełnosprawnościami oraz społeczności lokalnej. ➤ Wykorzystanie tych wydarzeń jako okazji do budowania więzi i przełamywania uprzedzeń.
Wzmocnienie współpracy między instytucjami, organizacjami i rodzinami w zakresie wspierania włączenia społecznego.	1. Organizacja szkoleń i warsztatów międzysektorowych ➤ Szkolenia dla przedstawicieli różnych instytucji w zakresie współpracy, komunikacji i koordynacji działań. ➤ Warsztaty dla rodzin i opiekunów w zakresie dostępnych form wsparcia. 2. Wspólne projekty i inicjatywy ➤ Realizacja programów integracyjnych, kulturalnych, sportowych czy edukacyjnych angażujących wszystkie strony. ➤ Pozyskiwanie funduszy na projekty partnerskie z różnych źródeł (granty, programy unijne, budżet obywatelski). 3. Wsparcie dla rodzin osób z niepełnosprawnościami ➤ Tworzenie grup wsparcia, punktów konsultacyjnych i poradnictwa. ➤ Ułatwienie rodzinom dostępu do informacji o usługach i świadczeniach.

Cel ogólny V: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci.

Cele szczegółowe	Zadania
Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	1. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami w kryzysie

	➤ Diagnozowanie sytuacji rodzinnej i identyfikacja problemów wychowawczych. ➤ Opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy rodzinie. 2. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego ➤ Dostęp do konsultacji psychologa, pedagoga, terapeuty rodzinnego i prawnika. ➤ Organizowanie punktów poradnictwa stacjonarnego i online. 3. Realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych dla rodziców ➤ Warsztaty umiejętności wychowawczych i komunikacji w rodzinie. ➤ Spotkania edukacyjne dotyczące rozwoju dziecka, radzenia sobie ze stresem, profilaktyki uzależnień. 4. Organizowanie wsparcia materialnego i usługowego ➤ Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych dzieci (wyżywienie, odzież, podręczniki). ➤ Zapewnienie usług opiekuńczych, asystenckich lub specjalistycznych dla dziecka. 5. Prowadzenie pracy z rodzinami zastępczymi i adopcyjnymi ➤ Szkolenia, grupy wsparcia i superwizje dla opiekunów. ➤ Udzielanie bieżącej pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. 6. Współpraca z instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę
--	--

	➤ Koordynowanie działań z sądami, kuratorami, szkołami, placówkami ochrony zdrowia, policją i organizacjami pozarządowymi. ➤ Wspólne planowanie i realizacja działań pomocowych. 7. Organizacja grup wsparcia i integracyjnych dla rodzin ➤ Spotkania rodzin o podobnych problemach w celu wymiany doświadczeń. ➤ Organizowanie imprez i wydarzeń sprzyjających budowaniu więzi rodzinnych.
Zapewnienie sprawnego systemu interwencji kryzysowej.	1. Organizacja schronienia i miejsc tymczasowego pobytu ➤ prowadzenie mieszkań interwencyjnych i schronisk. ➤ Zapewnienie bezpiecznych warunków pobytu oraz podstawowych potrzeb (wyżywienie, odzież, higiena). 2. Udzielanie pomocy specjalistycznej ➤ Zapewnienie wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego. ➤ Organizowanie pomocy medycznej i terapeutycznej w sytuacjach wymagających natychmiastowej reakcji. 3. Podejmowanie działań w przypadku przemocy w rodzinie ➤ Współpraca z zespołami interdyscyplinarnymi ds. przeciwdziałania przemocy. ➤ Występowanie o nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy, jeśli wymaga tego sytuacja.

	4. Koordynacja działań z innymi służbami ➤ Współdziałanie z policją, strażą miejską, pogotowiem ratunkowym, ośrodkami zdrowia. ➤ Organizowanie wspólnych procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych.
Koordynacja i współpraca międzyinstytucjonalna w obszarze polityki społecznej.	1. Tworzenie i utrzymywanie lokalnych sieci współpracy ➤ Inicjowanie i udział w spotkaniach partnerów z różnych sektorów (samorząd, NGO, służba zdrowia, edukacja, policja). ➤ Budowanie i aktualizacja baz danych kontaktów do instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej. 2. Wspólne planowanie i realizacja programów wsparcia ➤ Koordynowanie działań w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji i pracy socjalnej. ➤ Realizacja projektów partnerskich odpowiadających na zidentyfikowane potrzeby społeczne. 3. Wymiana informacji i najlepszych praktyk ➤ Organizowanie seminariów, warsztatów i konferencji na temat nowych rozwiązań i dobrych praktyk. ➤ Utrzymywanie platformy informacyjnej (np. newsletter, portal internetowy) dla podmiotów współpracujących.
Wzmacnianie więzi rodzinnych i współpracy z rodzinami biologicznymi.	1. Prowadzenie poradnictwa i wsparcia dla rodzin biologicznych

	➤ Konsultacje psychologiczne i terapeutyczne ukierunkowane na poprawę funkcjonowania rodziny. ➤ Pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych wpływających na sytuację dziecka. 2. Współpraca z instytucjami odpowiedzialnymi za opiekę nad dziećmi i rodzinami. ➤ Koordynowanie działań z sądami, kuratorami, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi. ➤ Udział w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych. 3. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla dzieci i rodziców w procesie budowania relacji ➤ Indywidualna i grupowa terapia rodzin. ➤ Prowadzenie superwizji dla pracowników realizujących wsparcie rodzinne. 4. Promowanie pozytywnych wzorców więzi rodzinnych w środowisku lokalnym ➤ Organizacja wydarzeń integracyjnych i kampanii społecznych podkreślających wartość więzi rodzinnych.
--	--

IV. Źródła finansowania

W procesie tworzenia planu deinstytucjonalizacji usług społecznych kluczowym wyzwaniem dla Gminy Miasta Wejherowo pozostaje kwestia finansowania. Obowiązujące regulacje prawne nakładają obowiązek uwzględnienia ram finansowych, jednak nie precyzują, jak szczegółowo powinny one zostać opracowane. Brak jednoznacznych wytycznych i definicji oznacza, że sposób formułowania tych ram wymaga elastycznego podejścia, dostosowanego do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców.

Analizując sytuację prawną oraz praktykę planowania strategicznego na poziomie gminnym, można stwierdzić, że obowiązek określenia ram finansowania w Gminie Miasta Wejherowo ma przede wszystkim charakter wskazujący na konieczność zabezpieczenia środków na realizację zaplanowanych działań. Nie jest to jedynie formalny wymóg, lecz podstawa umożliwiająca skuteczne wdrażanie polityki społecznej i zapewnienie ciągłości wsparcia dla osób korzystających z usług.

Istotnym aspektem jest fakt, że działania przewidziane w ramach deinstytucjonalizacji będą realizowane przez różne podmioty instytucje miejskie, organizacje pozarządowe oraz inne jednostki dysponujące własnymi budżetami. Oznacza to, że ramy finansowe planu nie muszą przyjmować formy odrębnego, wyodrębnionego budżetu, lecz powinny uwzględniać wielowymiarowość i rozproszenie źródeł finansowania. Należy zatem przyjąć, że wszystkie działania związane z deinstytucjonalizacją muszą mieścić się w ramach dostępnych środków, pochodzących zarówno z dochodów własnych gminy, jak i ze środków zewnętrznych.

W kontekście pozyskiwania funduszy na realizację celów planu, szczególnie istotne jest wykorzystanie dostępnych instrumentów finansowych na poziomie krajowym i unijnym. Fundusz Solidarnościowy, wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” oraz fundusze unijne, takie jak Fundusz Europejski Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEP) czy Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), stanowią kluczowe źródła wsparcia finansowego dla Gminy Miasta Wejherowo. Skuteczne pozyskanie i wykorzystanie tych środków może znacząco wzmocnić lokalny system usług społecznych, przyczyniając się do jego trwałości i efektywności.

Podsumowując, choć kwestie finansowania deinstytucjonalizacji pozostają obszarem nie do końca zdefiniowanym na poziomie prawnym, ich praktyczne rozwiązanie wymaga od Gminy Miasta Wejherowo elastycznego, strategicznego podejścia oraz umiejętności koordynacji rozproszonych źródeł finansowania. Wykorzystując dostępne fundusze i planując wydatki zgodnie z możliwościami budżetowymi, gmina ma szansę stworzyć model wsparcia społecznego odpowiadający współczesnym wyzwaniom, zapewniając jednocześnie stabilność i dostępność usług dla swoich mieszkańców.

IV. System monitorowania i ewaluacji

Monitorowanie wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Miasta Wejherowo na lata 2024–2029 będzie prowadzone w sposób zapewniający systematyczne pozyskiwanie informacji o poziomie realizacji zaplanowanych działań. Natomiast monitoring wskaźników określonych dla każdego z obszarów interwencji będzie prowadzony na bieżąco, co pozwoli na stałe śledzenie postępów oraz skuteczności podejmowanych działań.

Działania monitorujące będą realizowane w sposób spójny i skoordynowany z systemem monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Wejherowo. Pozwoli to na zapewnienie spójnego i efektywnego zarządzania polityką społeczną w oparciu o oba dokumenty strategiczne.

Badania ewaluacyjne będą prowadzone zarówno w trakcie realizacji Planu, jak i po jego zakończeniu. Działania ewaluacyjne mają charakter ustawiczny, co oznacza, że będą kontynuowane przez cały okres wdrażania dokumentu, zapewniając ciągłe doskonalenie i adekwatność podejmowanych działań społecznych.

Na zakończenie okresu obowiązywania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2024–2029 zostanie opracowany raport podsumowujący realizację wszystkich zaplanowanych działań oraz osiągnięte rezultaty. Raport ten zostanie następnie przedłożony Prezydentowi Miasta Wejherowo oraz Radzie Miejskiej, co umożliwi podjęcie decyzji o dalszych kierunkach rozwoju usług społecznych na terenie Gminy.

Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika
I. Rodziny z dziećmi	
1	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną
2	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych asystenturą rodzinną
3	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym
4	Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego
5	Liczba funkcjonujących grup wsparcia dla rodzin
	Liczba zorganizowanych działań na rzecz osób i rodzin w celu rozwoju ich aktywności

II. Osoby starsze	
1	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi
2	Liczba rodzin objętych opieką wytechnieniową
3	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach dla opiekunów nieformalnych
4	Liczba funkcjonujących dziennych form pobytu dla osób starszych
5	Liczba uczestników dziennych form pobytu dla osób starszych
III. Osoby z niepełnosprawnościami	
1	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi
2	Liczba osób objętych usługami asystenta osoby niepełnosprawnej
3	Liczba rodzin objętych opieką wytechnieniową
4	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach dla opiekunów nieformalnych
5	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych aktywizacją zawodową
IV. Osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz w kryzysie zdrowia psychicznego	
1	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w kryzysie zdrowia psychicznego, które skorzystały z usług
2	Liczba osób uczestniczących w formach aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego
V. Osoby w kryzysie bezdomności	
1	Liczba osób w kryzysie bezdomności, które skorzystały z usług
2	Liczba osób w kryzysie bezdomności, którym udzielono schronienia

Zakończenie

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Miasta Wejherowo na lata 2024–2029 stanowi istotny krok w kierunku transformacji systemu wsparcia społecznego, dostosowanego do współczesnych wyzwań demograficznych i społecznych. Proces deinstytucjonalizacji, rozumiany jako przesunięcie akcentu z instytucjonalnych form opieki na wsparcie środowiskowe i zindywidualizowane usługi, odpowiada na rosnącą potrzebę integracji osób wymagających pomocy ze środowiskiem lokalnym.

Plan opiera się na szczegółowej analizie potrzeb społeczności Wejherowa oraz zasobów lokalnych, co pozwala na precyzyjne dopasowanie proponowanych działań do specyfiki regionu. Przyjęte rozwiązania uwzględniają zarówno aspekty organizacyjne, jak i społeczne, kładąc nacisk na aktywizację osób korzystających z pomocy oraz wspieranie ich samodzielności i niezależności.

Realizacja zapisów Planu wymaga współdziałania różnych podmiotów – administracji samorządowej, instytucji pomocy społecznej, organizacji pozarządowych oraz środowisk lokalnych. Taka współpraca jest fundamentem budowy efektywnego systemu usług społecznych, który odpowiada na zróżnicowane potrzeby mieszkańców i sprzyja ich inkluzji społecznej.

Ponadto, Plan przewiduje mechanizmy monitoringu i ewaluacji, które umożliwią systematyczne ocenianie efektów realizacji oraz elastyczne dostosowywanie strategii do zmieniającej się rzeczywistości. Taka dynamiczna i naukowo ugruntowana metoda wdrażania stanowi gwarancję trwałości i skuteczności działań deinstytucjonalizacyjnych.

W perspektywie długofalowej, wdrożenie niniejszego Planu przyczyni się do stworzenia modelu wsparcia społecznego, który nie tylko odpowiada na bieżące potrzeby, ale także wzmacnia kapitał społeczny i poprawia jakość życia mieszkańców Gminy Miasta Wejherowo.